

Ma'halla

ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ,
МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ ГАЗЕТА

#12 (2098) | ШАНБА, 25 МАРТ 2023 ЙИЛ

WWW.XOLISNAZAR.UZ

@XOLIS_NAZAR

@XOLISNAZAR

Фото: ЎЗА

500 НАФАР ФИДОЙИ «МАҲАЛЛА ИФТИХОРИ» КЎКРАК НИШОНИ БИЛАН ТАҚДИРЛАНДИ

«БИРОРТА ИШСИЗ ВА
ҲУНАРСИЗ ФУҚАРОНИ
УЧРАТМАЙСИЗ»

4

ҲАР ТЎРТИНЧИ АЁЛ
ЗЎРАВОНЛИККА ДУЧ КЕЛГАН

13

«ВОЛИДАНГИЗ
ЙЎҚЛАБ ТУРИНГ...»

15

РЎЗАНИ БУЗАДИГАН ВА
БУЗМАЙДИГАН АМАЛЛАРНИ
БИЛАСИЗМИ?

16

500 НАФАР ФИДОЙИ «МАҲАЛЛА ИФТИХОРИ» КЎКРАК НИШОНИ БИЛАН ТАҚДИРЛАНДИ

МАЗКУР МУКОФОТ ФИДОЙИ ВА МЕҲНАТКАШ, МАҲАЛЛАСИ, ЭЛ-ЮРТИ ТАШВИШИДА ТУНЛАРНИ ТОНГЛАРГА УЛАГАН ҲОКИСОР ЮРТДОШЛАРИМИЗ МЕҲНАТИГА МУНОСИБ РАҒБАТ БЎЛДИ

Маҳалла азалдан миллий қадриятлар, эзгу амаллар маскани бўлиб келган. Меҳр-оқибат, аҳиллик ва тотувлик, ёрдамга муҳтож инсонлар ҳолидан хабар олиш, тўй-томоша, ҳашару маъракаларни кўпчилик билан бамаслаҳат ўтказиш, яхши-ёмон кунда бирга бўлиш каби халқимизга хос фазилатлар маҳалла муҳитида шаклланган.

Аслида, маҳаллада ишлаш осон эмас. Бу — шу ҳудудда яшаётган ҳар бир оила, ҳар бир кишининг дардини ҳис қилиш, муаммосини ҳал этиш, яхшисини кўпчиликка тарғиб қилиб, ёмонини тўғри йўлга солиш дегани. Бу ишларни қоғозда кўрсатсангиз, саккиз соатлик иш вақтига сиғмайди. Шу боис бугун маҳаллада ишлайдиганлардан икки ҳисса фидойилик, жонкуярлик, ташаббускорлик талаб этилади.

Давлат раҳбарининг 2017 йил 13 июлдаги «Маҳалла ифтихори» кўкрак нишонини таъсис этиш тўғрисида»ги қарорининг қабул қилиниши ана шундай фидойи ва меҳнаткаш, маҳалласи, эл-юрти ташвишида тунларни тонгларга улаган ҳокисор юртдошларимизни тақдирлаш учун муҳим ҳуқуқий асос, меҳнатига муносиб рағбат бўлди. Қарорга асосан, бугунгача минглаб маҳалла фаоллари, маҳалла ишида жонбозлик кўрсатётганлар ушбу мукофот билан тақдирланди.

Шу вақтгача мазкур кўкрак нишони Мустақиллик байрами арафасида тантанали равишда топширилди. Жорий йилда бу анъанага бироз ўзгартириш киритилди. Яъни

2023 йил 14 мартдаги «Маҳалла тизими ходимлари куни белгиланиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 13 июлдаги «Маҳалла ифтихори» кўкрак нишонини таъсис этиш тўғрисида»ги ПҚ-3132-сон қарорига ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги Президент қарорига асосан, мазкур кўкрак нишонини топшириш вақти 1 сентябрь — Мустақиллик куни арафасидан 22 март — Маҳалла тизими ходимлари куни арафасига кўчирилди. Мукофотни муносиб номзодларга топшириш вазифаси Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги зиммасига юкланди.

Шунга кўра, Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлигининг жорий йил 17 мартдаги тегишли қарори билан «Маҳалла ифтихори» кўкрак нишонининг бу йилги соҳиблари рўйхати тасдиқланди. Бунда 500 нафар шижоатли, фидойи, фаол, ташаббускор фуқаролар ва жамоатчилик тузилмалари вакиллари маҳалла тизими-ни ривожлантириш, унинг мавқеини мустаҳкамлаш, мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотларни амалга оширишдаги

фаоллиги ҳамда бу борада эришган алоҳида ютуқлари учун ана шундай юксак шарафга лойиқ топилди.

Айтиш керакки, бу йил тақдирланганларнинг 381 нафарини маҳалла раислари, 50 нафарини ҳоким ёрдамчилари, 35 нафарини хотин-қизлар фаоллари, 17 нафарини ёшлар етакчилари, яна 17 нафарини профилактика инспекторлари ташкил этди.

— Ҳар бир инсон, у қайси ёшда бўлмасин, қайси соҳа ёки лавозимда ишламасин, ота-онаси, фарзандлари олдида, ўз Ватани, маҳалласи, келгуси авлодлар олдида ҳалол ва виждонан қилган меҳнатининг ҳосилини, ўз хизматининг тан олинлигини, қадр тоғанини кўрар экан, бундай инсон ўзини, албатта, бахтли деб ҳис қилади, — дейди пойтахтимизнинг Сергели туманидаги «Қубайтена» маҳалласи раиси Фариза Мусаева. — Кўксимда «Маҳалла ифтихори» кўкрак нишони тақиларкан, бениҳоят руҳландим, юксак ғурур ва ифтихор туйғусини ҳис қилдим. Бу кўкрак нишони менинг тимсолимда маҳалладошларим, ҳар хонадон аҳлига ифтихор бағишлаши шубҳасиз. Ахир, ҳар маҳалла гўё бир оила. Неки, ютуқларга эришсак, бу

ҳамжиҳатликдаги саъй-ҳаракатларимиз самарадир.

«Маҳалла ифтихори» кўкрак нишони тўғрисидаги Низомга мувофиқ, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди маблағлари ҳисобидан совриндорларнинг ҳар бирига базавий ҳисоблаш миқдорининг 4 баравари (ҳозирда 1 млн. 200 минг сўм) миқдорида пул мукофоти ҳамда мамлакатимиз санаторийларида даволанишлари учун бир маротабалик бепул йўлланма берилади. Шу билан бирга, уларнинг маҳалла тизими ривожига қўшган муносиб ҳиссаси ва ибратли фаолиятини кенг тарғиб қилиш мақсадида маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳамда туман (шаҳар) марказларидаги «Маҳалла маркази» мажмуалари биноларига «Маҳалламиз ифтихорлари» ахборот пешлавласи ўрнатилади.

Шу фурсатдан фойдаланиб, «Mahalla» газетаси ва «Mahalla ko'zusi» журнали тахририяти жамоаси барча мукофот соҳиблари — фидойи ва жонкуяр, ватанпарвар, ўз ишининг устаси бўлган юртдошларимизни самимий қутлаб, уларнинг самарали фаолиятини йил давомида ёритиб боришни режалаштириб олганини маълум қилади.

БИЛИБ ҚЎЙИНГ!

Маҳалла янги Конституция лойиҳасида

«Ўзбекистон Республикаси Конституцияси тўғрисида»ги Конституциявий қонун лойиҳасида маҳаллаларда ўзини ўзи бошқариш органи ўз аксини топмоқда. Яъни 127-моддага асосан:

Шаҳарчалар, қишлоқлар ва овулларда, шунингдек шаҳарлар, шаҳарчалар, қишлоқлар ва овуллардаги маҳаллаларда фуқароларнинг йиғинлари ўзини ўзи бошқариш органлари бўлиб, улар раисни сайлайди. Фуқароларнинг ўзини ўзи

бошқариш органлари давлат ҳокимияти органлари тизимига қирмайди ҳамда маҳаллий аҳамиятга молик масалаларни фуқароларнинг манфаатларидан, ривожланишининг тарихий ўзига хос хусусиятларидан, шунингдек миллий қадриятлардан, маҳал-

лий урф-одатлар ва анъаналардан келиб чиққан ҳолда, қонунга мувофиқ мустақил равишда ҳал этишга ҳақли.

Давлат фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини амалга ошириши учун зарур шарт-шароитлар яратади,

уларга қонунда белгиланган ваколатларини амалга оширишида кўмаклашади.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари сайлови тартиби, уларнинг фаолиятини ташкил этиш ва ваколатлари қонун билан белгиланади.

ҚЎРҒОНТЕПАЛИК РАИС

БАРЧАНИНГ БОШИНИ ҚОВУШТИРЯПТИ

ҚАҲРАМОНИМИЗ САЪЙ-ҲАРАКАТИ БИЛАН 2022 ЙИЛДА 2,3 КМ. ИЧИМЛИК СУВ ҚУВУРЛАРИ ЁТҚИЗИЛИБ, 5 КМ. ЙЎЛЛАР ТАЪМИРЛАНДИ. ИЖТИМОЙ ҲИМОЯГА МУҲТОЖ 15 ТА ОИЛАГА ҲОМИЙЛАР ҲИСОБИДАН ТЎЙЛАР ЎТКАЗИБ БЕРИЛДИ

22 март – «Маҳалла тизими ходимлари куни» муносабати билан бир гуруҳ маҳалла ходимлари давлатимизнинг юксак мукофотлари билан тақдирланди. Улар орасида Сардоба туманидаги «Қўрғонтепа» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Шухрат Жалилов ҳам бор. Қаҳрамонимиз Президентимиз фармонида кўра, «Дўстлик» ордени билан мукофотланди. Унинг меҳнат фаолиятига назар солиб, эътироф бежизга эмаслигига амин бўлдик.

Ш.Жалилов нафақат туманда, балки Сирдарё вилоятида ҳам маҳаллада тотувлик ва ҳамжиҳатликни таъминлаш, маҳалла инфраструктурасини янгилаш, кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш, ҳудудни ободонлаштириш борасида ибратли ишларни амалга ошириб келаётган фаол ва тажрибали маҳалла фуқаролар йиғини раиси сифатида танилган.

Йиғин ҳудудида 2 677 нафар фуқаро истиқомат қилмоқда. Ҳар бир оиланинг яшаш шароитини яхши билади. Хонадонларга кириб, унинг фикр-мулоҳазалари, мақсадлари билан яқиндан танишиб, қалбига йўл топиб, муаммоларини ҳал этишга ҳаракат қилиб келмоқда.

– Маҳалла иши кўпчилик билан, шу боис йиғиндаги барча масалаларни «бешлик» ҳамкорлигида ҳал этиб келямиз, — дейди Шухрат Жалилов. — Бандликни таъминлаш, кредит ажратиш, эҳтиёжмандларни қўллаб-қувватлаш бўладими, маҳаллада турли ташаббусларни амалга ошириш бўладими, барчасида ҳамжиҳатлик асосида иш юритилади. Мисол учун, 2022 йилда тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш мақсадида «Ҳар бир оила — тадбиркор» дастури доирасида 120

нафар жисмоний ва юридик шахсларга 3,8 млрд. сўмлик имтиёзли кредит маблағлари ажратилишига эришдик. Натижада янги лойиҳалар асосида 33 та тадбиркорлик субъекти ташкил этилиб, 98 та иш ўринлари яратилди. Қолаверса, ўтган йили 330 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланди. Уларнинг 225 нафари доимий иш жойларга эга бўлиб, 105 нафари ўзини ўзи банд қилди.

Маҳалладаги ташаббуслар фақат шу билан қифояланиб қолмайди. Жонкуяр раис саъй-ҳаракати билан деҳқон хўжалиқларини ташкил этиш мақсадида «Бир маҳалла — бир маҳсулот» тамойили асосида 142 нафар ишсиз фуқарога 15 сотихдан 36 сотихгача ер майдони ажратилди. Шундан 7,5 гектарига полиз, 19,2 гектарига дуккакли, 10,2 гектар ер майдонларга қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари экилиб, ишсиз фуқаролар даромадга эга бўлди. Натижада 142 нафар аҳоли бандлиги таъминланди.

Маҳаллада 2022 йил давомида «Аёллар дафтари»дан 6 нафар хотин-қизга имтиёзли кредит асосида асбоб-ускуналар ҳамда 15 нафарига субсидия асосида тикув машиналари олиб берилган бўлса, «Ёшлар дафтари»га

киритилганларнинг 21 нафарига ижара асосида ер ажратилди, икки нафари тикув машинаси билан таъминланди.

Қаҳрамонимиз саъй-ҳаракати билан 2,3 км. ичимлик сув қувурлари ётқизибли, 5 км. йўллар таъмирланди. Ижтимоий ҳимояга муҳтож 15 та оилага ҳомийлар ҳисобидан тўйлар ўтказиб берилди.

Айтиш керакки, қўрғонтепаликлар ҳам Сардоба фожиасида анчагина талофат кўришди. Айни ўша вазиятда маҳалла ходимлари, жумладан, йиғин раиси Шухрат Жалилов барчанинг бошини қовуштиришга эришди.

– Маҳалла нечоғли муҳим тузилма эканига Сардоба воқеаларида яна бир қарра амин бўлдик, — дейди Ш.Жалилов. — Ўша сув тошқинида «Қўрғонтепа» маҳалласида яшовчи 651 та хонадондаги 4 344 нафар фуқаронинг уйлари сув остида қолди. Оғир вазиятда кўпчилик бирлашса, катта кучга айланишига гувоҳ бўлдик. Барча бирлашди. Сув босган ҳудудлардан эвакуация қилинган фуқароларни тизимли равишда вақтинчалик яшаш манзилларига жойлаштириш, уларни озиқ-овқат ва дори воситалари, зарур гигиеник воситалар билан таъминлаш ишларини ташкиллаштирдик. Сув тошқини оқибатида эвакуация

қилинган фуқаролар уй-жой билан таъминлангунга қадар вақтинча яшаб туришлари учун барча шароитлар яратилишида маҳалла фаол иштирок этди.

Маҳаллада маънавий-маърифий ишлар самарали йўлга қўйилган. Жумладан, ёшлар ўртасида турли ҳуқуқбузарлик ҳолатларини бартараф этиш, диний экстремизмнинг олдини олиш борасида тегишли ташкилотлар билан ўзаро ҳамжиҳатликда иш олиб бормоқда. «Ватан остонадан бошланади», «Мустақиллик — буюк неъмат», «Гиёҳвандлик — аср вабоси» каби мавзуларда учрашув ва давра суҳбатлари ўтказиб келади, маҳалла болалари ўртасида кўплаб спорт мусобақалари ва бoшқа тадбирлар ташкил этилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, юқоридаги саъй-ҳаракатлар, ташаббуслар, қолаверса, Ш.Жалиловнинг фидойилиги, ҳар бир масалани баҳамжиҳат ҳал қилишга интилиши, элу юрт олдидаги обрў-эътибори ҳисобга олиниб, Маҳалла тизими ходимлари куни муносабати билан «Дўстлик» орденига лойиқ кўрилди. Мукофот қаҳрамонимиз учун янги марраларга туртки бериши шубҳасиз.

Х.АБДУРАҲМОНОВ.

«БИРОРТА ИШСИЗ ВА ҲУНАРСИЗ ФУҚАРОНИ УЧРАТМАЙСИЗ»

2022 йил давомида аҳоли бандлигини таъминлаш, камбағалликни қисқартириш ва тадбиркорликни ривожлантириш борасида 351 нафар ишсиз фуқароларнинг бандлиги таъминланди

Президентнинг 2021 йил 3 декабрдаги «Маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш масалалари бўйича ҳоким ёрдамчилари фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори асосида республикамиздаги барча маҳаллаларда иш бошлаган ҳоким ёрдамчилари ҳудудларда ижтимоий-иқтисодий ислохотлар самардорлигини таъминлашда, йиллар давомида йиғилиб қолган муаммоларни ҳал этишда самарали фаолият юритяпти.

Ҳоким ёрдамчилари лавозими жорий этилиши маҳаллада истиқомат қилаётган ҳар бир фуқаро ва давлат ўртасида юзма-юз мулоқот ўрнатилиши, уларнинг фикри, муаммолари ва камчиликлари бўйича янада яқиндан танишиш ва тўғридан-тўғри ишлаш имконини яратди.

Дастлаб иш фаолиятини асосий дастаги сифатида аҳолига ёрдам беришда кредит маблағларидан унумли фойдаланишга эътибор қаратдим. 2022 йил давомида 1 миллиард 200 миллион сўм кредит ажратилган эди. Ушбу лимитдан унумли фойдаланиш баробарида қўшимча маблағ олишга эришдим. Яқинда 61 нафар фуқарога 1 миллиард 600 миллион сўм кредит маблағлари ажратилишига кўмаклашдим. Кредит маблағлари, асосан, чорвачилик, паррандачилик, тикувчилик, касибчилик каби турли йўналишларга йўналтирилди. Қувонарлиси, ана шу ҳаракатларимиз натижасида ўз фаолиятини бошлаган маҳалладошларимиз бугун яхшигина даромад эгасига айланиш билан бирга, қўшимча иш ўринлари яратилди.

Матонат кўчасидаги 21-хонадон эгаси Абдулатиф Воҳидов тавсиямиз асосида 66 миллион сўм имтиёзли кредит ҳисоби-га тадбиркорлик фаолиятини бошлаган эди. Ҳунармандчилик йўналиши, яъни касибчилик корхонаси ташкил этиб, ҳар хил турдаги аёллар оёқ кийимлари ишлаб чиқаришни йўлга қўйди. Бунинг натижасида хонадон эгалари оилавий шароити яхшиланибгина қолмай, қўшимча 20 нафар маҳалладошини иш билан бандлигини таъминлади. Бир кунда 300 жуфт аёллар пойабзали ишлаб чиқариб, ички бозордан ташқари қўшни республикаларга экспорт қилишмоқда.

Берилган имкониятдан самарали фойдаланиб, ўз фаолиятини кенгайтирган тадбиркорларимиз кўпчиликини ташкил этади. Масалан, яна бир маҳалладошимиз Мухтасар Аҳмедова 33 миллион сўм имтиёзли кредит эвазига ёзги ёпинчик ва чойшаблар ишлаб чиқаришни йўлга қўйган. 10 та иш ўрни яратган.

Умумий ҳисобда 2022 йил давомида аҳоли бандлигини таъминлаш, камбағалликни қисқартириш ва тадбиркорликни ривожлантириш борасида 351 нафарга яқин ишсиз фуқаронинг бандлиги таъминланди. Бирорта ҳам ишсиз қолмади. Жумладан, 152 нафар фуқаро бўш иш ўринлари ва жамоат ишларига жойлаштирилди, 183 нафари ўзини ўзи банд қилди, 21 нафар фуқароларга ижара асосида ер ажратилди.

106 нафар фуқаро касб-ҳунар ва тадбиркорликка ўқитишга йўналтирилди, 20 нафари ўқитиш яқунда, 3 нафарига субсидия, 15 нафарига имтиёзли кредит ажратилди ва ўзини ўзи банд қилди.

Мисол учун, «Темир дафтар»да турувчи Гулноза Камоловага субсидия асосида тикув машинаси берилди. Аҳолини тадбиркорликка йўналтириш бўйича 48 нафар фуқарога бир миллиард сўмдан ортиқ кредит маблағлари ажратилди. Шунингдек, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш учун ерларни узоқ муддатга ижарага бериш ҳисобида 18 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланди.

Қувонарлиси, 22 март — Маҳалла ходимлари кўни арафасида фаолиятим юқори баҳолалиб, «Маҳалла ифтихори» кўкрак нишони билан тақдирландим. Бу, албатта, янада яхши ишлаш, берилган имкониятлардан самарали фойдаланишга катта рағбат ва ишонч бағишлади.

Рўзимухаммад ТЎХТАСИНОВ, Марғилон шаҳридаги «Бобур» маҳалласи ҳоким ёрдамчиси.

«Беруний»да суғориш тизими янгиланмоқда

Фарғона шаҳридаги маҳалла фуқаролар йиғинларида Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 25 октябрдаги «2022-2023 йилларда маҳаллалар инфратузилмасини янада яхшилаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига асосан, кенг кўламли ишлар олиб борилмоқда.

Хусусан, «Беруний» маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудда бир неча йиллардан буён суғориш тизими яхши эмаслиги аҳолининг ҳақли эътирозлари-га сабаб бўлар эди.

— Ҳақиқатдан ҳам, маҳалламизда оқова сув муаммоси бор эди, — дейди маҳалла раиси Ҳаётжон Умаров. — Президентимизнинг 408-сонли қарори асосида 3 та тик қудуқ қуриш белгиланганди. Бугунгача уларнинг 1 таси фойдаланишга топширилди. Яқин кунларда яна

2 таси фойдаланишга топширилади. Натижада экинларни суғориш, дарахтларга сув беришда муаммолар бўлмайди.

Дарҳақиқат, Президент қарори асосида мазкур маҳаллага 3 та суғориш учун тик қудуқлар қазилди. Ҳозирда қурилиш ташкилоти томонидан иш жараёнлари бажарилмоқда. Қурилиш ишлари учун республика бюджетидан 1 млрд. сўмдан ортиқ маблағ ажратилган.

Мухбиримиз.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

«ЧАШМА» ТУРИЗМ ВА ТАДБИРКОРЛИК МАРКАЗИГА АЙЛАНАДИ

ОДАМЛАР ЯРАТИЛАЁТГАН ИМКОНияТЛАРДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИБ, ЎЗ ТАДБИРКОРЛИГИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙМОҚДА, ИШСИЗ ВА МОДДИЙ КЎМАККА МУХТОЖ ОИЛАЛАР КАМАЙИБ БОРЯПТИ. МАҲАЛЛАНИНГ ТУРИЗМ МАРКАЗИГА АЙЛАНТИРИЛИШИ ЭСА УНИНГ ЯНАДА ОБОД БЎЛИШИГА ЗАМИН ЯРАТМОҚДА

Бугун «Обод қишлоқ», «Обод маҳалла» дастурлари доирасида ҳудудлар ўзгача қиёфа касб этапти. Бу жараёнда айрим маҳаллаларнинг туристик имкониятлари ҳисобга олиниб, туризм марказларига айлантириш чоралари кўриляпти. Жумладан, Тошкент вилояти Паркент туманидаги «Чашма» маҳалла фуқаролар йиғини «Обод маҳалла» дастури доирасида обод ва кўркем, шу билан бирга, сайёҳларни жалб қиладиган масканга айланмоқда.

Айтиш керакки, фуқаролар йиғинида туризмни ривожлантириш — асосий мақсадлардан бири сифатида белгилаб олинган. Шу мақсадда аҳоли вакиллари томонидан 3 та уй-меҳмонхоналари ташкил этилиб, уларни замонавий тарзда жиҳозлашга имтиёзли кредитлар ажратилган. Бу билан маҳаллага ташриф буюрувчи туристлар сони ортади, ноодатий уй-меҳмонхоналарини кўпайтириш орқали ҳудуд туризм марказига айлантирилади.

Дастур доирасида йўл билан боғлиқ муаммоларга ҳам ечим топилмоқда. Зеро, йиғин аҳли шу вақтгача йўллар носозлигидан азият чекарди. Бунинг олдини олиш мақсадида Арчазор кўчасининг 300 метр масофасига шағал ётқизилди. Сўқоқ кўчасининг яроқсиз ҳолга келиб қолган йўллари таъмирланиб, 1,4 километри асфальт қилинди. Ҳудуддаги эски симёғочлар ўрнига янги бетон устунлар ўрнатилиб, фойдаланишга яроқсиз ҳолга келиб қолган электр симлари йиғиб олинди ва янги электр кабеллари тортилди. Тунги ёритиш чироклари эса маҳаллага ойдинлик бағишламоқда.

— Маҳалламиз туризмни ривожлантириш учун танлаб олинган, — дейди маҳалла раиси Элёр Рау-

пов. — Шунинг учун йиғинимиз аввалгидан буткул ўзгача қиёфа касб этапти. Дастур доирасида амалга оширилган ишлар одамларнинг бир неча йиллик орзуларини амалга оширди. Лой кўчаларимиз равон бўлди, эскирган электр тармоқлари янгидан қурилди. Одамлар йиғиндаги бу каби ўзгаришлардан мамнун. Мана шу мамнунлик сабаб маҳалла аҳли ҳудудни туризм марказига айлантириш учун бор куч-ғайратини сарфламоқда.

Айтиш керакки, маҳалла ҳудудида жойлашган эски тез ёрдам шохбчаси хизмат кўрсатар эди. Одамлар шохбчанинг фаолиятдан, ундаги шарт-шароитлардан қониқмасди. Йиғиндаги тадбиркорлар ташаббуси билан ушбу тез ёрдам шохбчаси қайта таъмирланиб, замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди. Қолаверса, раис ташаббуси билан йиғиндаги кам таъминланган, ижтимоий ғимояга мухтож одамлар уйлариининг фасад қисмлари таъмирлаб берилди. Маҳалла инфратузилмасини яхшилаш мақсадида ҳудуддаги бўш турган ерларга «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доирасида 1 730 туп турли мевали ва манзарали дарахт кўчатлари экилди. Энди экилган бу кўчатлар сархил ҳосил бериш баробарида ҳудуд

экотизими яхшиланишига хизмат қилади.

Бундан ташқари, «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари», «Темир дафтар»га киритилганларга бир қанча имкониятлар яратиб берилмоқда. Жумладан, «Ёшлар дафтари»га киритилган Гўзал кўчасида яшовчи Шухриддин Ўтбосаровга имтиёзли 7 миллион сўм кредит эвазига мотокультиватор олиб берилиб, бандлиги таъминланди. Сўқоқ кўчасида истиқомат қилувчи Шалола Мираъзамова тикувчилик фаолияти билан шуғулланиши учун 12 миллион сўм имтиёзли кредит маблағи эвазига тикув машиналарини олиб, ўз бизнесини йўлга қўйди. Бу билан у оиласи даромадига кўшимча кунлик 200-250 минг сўм соф даромад киритмоқда.

— Номли дафтарларга киритилган фуқароларнинг муаммолари ўрганилиб, ижобий ечим топиляпти, — дейди маҳалладаги ҳоким ёрдамчиси Саодат Нурматова. — Хусусан, «Аёллар дафтари»даги 35 нафар хотин-қизга ўзини ўзи банд қилиш, тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиши учун жами 90 миллион 400 минг сўм имтиёзли кредит маблағлари ажратилди. 12 нафар хотин-қиз турли корхоналарга ва ҳудуддаги ҳақ тўланадиган жамоат ишларига жойлаштирилди. 48

нафар фуқарога имтиёзли кредит маблағлари олиб берилиб, бандлиги таъминланди. Тадбиркорлигини йўлга қўймоқчи бўлганларнинг муаммолари ўрганилиб, субсидия асосида уларга мотокультиватор, тикув машиналари, турли хил турдаги қишлоқ хўжалигида ишлатиладиган асбоб-ускуналар олиб берилди.

Йиғиндаги ижтимоий ғимояга мухтож аҳоли вакиллари эътибордан четда қолиб кетгани йўқ. Улар ҳолидан хабар олиниб, «Саховат ва кўмак» жамғармасининг моддий ёрдамлари кўрсатилиб келинмоқда. Боқувчисини йўқотган, ногиронлиги бўлган, ёлғиз яшовчи оилалар назоратга олиниб, ҳомийлар томонидан озиқ-овқат маҳсулотлари берилиши йўлга қўйилган.

Умуман олганда, йиғиндаги ўзгаришлардан аҳоли мамнун. Одамлар яратилаётган имкониятлардан унумли фойдаланиб, ўз тадбиркорлигини йўлга қўймоқда, ишсиз ва моддий кўмакка мухтож оилалар камайиб бормоқда. Маҳалланинг туризм марказига айлантирилиши эса одамларни янада кўпроқ меҳнат қилиб, маҳалласи учун бирлашиб, янада обод бўлишига ҳисса қўшмоқда.

М.ЖАББОРОВ.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

«Бирлик»да янги боғ ташкил этилди

Қибрай туманидаги «Бирлик» маҳалласи ҳудудида «Яшил макон» умуммиллий лойиҳаси доирасида янги боғ барпо этилди.

Айтиш керакки, йиғин ҳудудидаги норасмий саноат чиқиндиҳонасига айлантирилган 70 сотих ер майдони чиқиндилардан тозаланиб, ҳудуд иқлим шароитига мос 250 туп ўрик кўчатлари экилди.

— Экилган бу кўчатлар нафақат маҳалла инфратузилмасини, балки ҳудуд экотизими яхшиланишига хизмат қилади, — дейди маҳалла раиси Ориф Толипов. — Маҳалла ҳудудидаги киришингиз билан чиқиндилар билан тўлган ерга биринчи бўлиб

одамни кўзи тушарди. Чиқиндилардан таралаётган бадбўй ҳид одамларни тинка мадорини қуритганди. Энди бўлса, ҳудудда дарахтлар ва гулларнинг ширин ҳиди барқиб туради.

Амалга оширилаётган бу каби хайрли тадбирлар ҳудудлар қиёфасини обод этиш баробарида табиатни асраш, экологик мусаффоликни таъминлаш ҳамда Янги Ўзбекистон қиёфасини шакллантиришга хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

«ПРОПИСКА» МУАММОСИ ТЎЛИҚ БАРҲАМ ТОПАДИ

«ПРОПИСКА» — БУ ШУНЧАКИ ПАСПОРТДАГИ БИР МУҲРГИНА ЭМАС, ИНСОННИНГ БУТУН ҲАЁТИГА ТАЪСИР ҚИЛУВЧИ ТАМҒА ЭДИ ВА У ЭРКИН ҲАРАКАТЛАНИШ ҲУҚУҚИНИ АСОССИЗ ЧЕКЛОВЧИ ҚОНУНОСТИ ҲУЖЖАТЛАР БИЛАН МУСТАҲКАМЛАНГАНДИ

Охири беш йилда Президент Шавкат Мирзиёевнинг сиёсий иродаси туфайли узоқ йиллар давомида фуқароларни қийнаган «прописка» билан боғлиқ муаммолар тўлиқ барҳам топди. Энди бу масалага охири нукта қўйилмоқда — инсонларнинг Ўзбекистоннинг исталган жойида яшаш, уй-жой сотиб олиш ҳуқуқи Конституцияда белгилаб қўйилмоқда.

Мақсад — келажакда бундай тўсиқларни тизимли ҳал этиш учун ҳар бир Ўзбекистон фуқароси мамлакат бўйлаб эркин ҳаракатланиш, турар ёки яшаш жойини эркин танлаш ҳуқуқини таъминлаш. Ҳар бир фуқарога мамлакатдан тўсиқларсиз чиқиш ва қайтиш ҳуқуқи кафолатланиши лозим.

32-модда:

«Ўзбекистон Республикаси ҳудудида қонуний асосларда турган ҳар ким мамлакат бўйлаб эркин ҳаракатланиш, турар ва яшаш жойини танлаш ҳуқуқига эга, бундан қонунда белгиланган чекловлар мустасно.

Ҳар ким Ўзбекистондан ташқарига эркин чиқиш ҳуқуқига эга, бундан қонунда белгиланган чекловлар мустасно. Ўзбекистон Республикаси фуқароси Ўзбекистонга тўсқинликсиз қайтиш ҳуқуқига эга».

«Прописка» – бу шунчаки паспортдаги бир муҳргина эмас, инсоннинг бутун ҳаётига таъсир қилувчи тамға эди ва у эркин

ҳаракатланиш ҳуқуқини асоссиз чекловчи қонуности ҳужжатлар билан мустаҳкамланганди. Совет тузумидан қолган бу бешафқат тизим фуқарони ўзи рўйхатдан ўтган жойга занжирсиз боғлаб қўяр эди. Инсоннинг ишлаш, ўқиш, соғлиғини сақлаш ва бошқа ҳуқуқлари чекланиб келинган.

Масалан, баъзида фуқаролар Тошкентга келиш учун йўллардаги назорат постларидан паспортсиз ўта олмас эди, уларни билим олиши, даволаниши, ишлаши ёки қариндошларини кўриши учун пойтахтга келиб туришида ҳам қийинчиликлар мавжуд эди.

Сўнгги йилларда одамларни қийнаб келатган «прописка» ва хорижга чиқиш учун рухсатнома (стикер) расмийлаштириш муаммолари ечимини топди. Эндиликда шахснинг ҳаракатланиши, яшаш жойини танлаши, меҳнат фаолияти, таълим, соғлиқни сақлаш, давлат ва молия хизматларини олиш «прописка» тизими билан боғлиқ бўлмай қолди.

Тошкент шаҳри ва вилоятдан

кўчмас мулк сотиб олмоқчи бўлган фуқаронинг ушбу ҳудудларда доимий пропискада туриши, шунингдек, янги яшаш жойи бўйича рўйхатга олишда аввалги доимий яшаш жойидан рўйхатдан чиқиш тартиби талаби бекор қилинди.

Доимий яшаш ва вақтинча турган жойи бўйича рўйхатдан ўтмасдан истиқомат қилиш муддати 15 кун, рўйхатга олишни расмийлаштиришни эса 1 кун ичида амалга ошириш тартиби жорий этилди.

Вақтинча яшаш жойи бўйича рўйхатга олиш муддати 1 йилни ташкил этилади.

Бундан ташқари, эндиликда ҳар ким Ўзбекистон ҳудудидан эркин чиқиб кета олиши белгилаб қўйилмоқда. Фақат қонунда белгиланган ҳоллардагина бу чекланиши мумкин ҳолос. Қайсидир давлат органи ёки мансабдор шахслар ўзбошимчалик билан бунга тўсқинлик қилиши мумкин эмас.

Шу билан бирга, ҳар ким тўсқинликларсиз Ўзбекистонга

қайтиб келиши ҳам кафолатланмоқда. Ўз вақтида турли тушунарсиз ва асоссиз тақиқлар туфайли узоқ йиллар Ватанига қайтиб кела олмаган юртдошларимиз қисмати ҳеч кимга сир эмас.

Киририлаётган янгилик келгусида бундай тўсиқларни тизимли ҳал этишга ёрдам беради. Аҳолини қийнаб келган муаммолар ечимини энг юқори даражада қонунчиликда мустаҳкамлайди.

Йиллар ўтиб, турли сабаблар билан «прописка» тизими қайта жорий этилмаслиги учун ҳам ушбу норма Конституцияда мустаҳкамланиб қўйилиши шарт!

Ўзбекистон фуқаролари, шунингдек, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар мамлакат бўйлаб эркин ҳаракатланиш, турар ёки яшаш жойини эркин танлаш ҳуқуқини қатъий кафолатлайди.

Бекзод НАРИМОНОВ,
Тошкент давлат юридик
университети бўлим бошлиғи,
PhD.

Ҳар йили Наврўз айёми арафасида мамлакатимизда умумхалқ ҳашари ўтказилиши яхши анъанага айланиб қолган. Бу йил мазкур анъанага мувофиқ, халқимизнинг сеvimли байрами арафасида ташкил этилган умумхалқ ҳашарида юртдошларимиз фаол иштирок этди.

2 миллион туп мевали ва манзарали дарахт экилди

Мамлакатимиз бўйлаб «Обод ва файзли маҳалла – юрт кўрки» шиори остида умумхалқ хайрия ҳашари доирасида ҳудудларда ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва хайрия тadbирлари кенг миқёсда бўлиб ўтди.

«Маҳалла» хайрия жамоат фонди тақдим этган маълумотларга кўра, 12 мингдан зиёд эҳтиёжманд аҳолига моддий ёрдам кўрсатилди. 3 минг 102 нафар якка-ёлғиз кексалар ҳолидан хабар олинди. Бунинг учун 4 миллиард сўмдан зиёд маблағ сарф этилди.

Бундан ташқари, 4 мингдан зиёд эҳтиёжманд oilаларнинг уй-жойларини таъмирлаш учун 1,5 миллиард сўмдан зиёд

маблағ йўналтирилди.

Ҳашар доирасида 2 миллион тупга яқин манзарали ва мевали дарахт кўчатлари ўтказилди. 11 минг тоннадан зиёд маиший ва саноат чиқиндилари чиқариб ташланди. 9 мингдан ортиқ қабристон, 5 юздан кўп зиёратгоҳлар ободонлаштирилди.

Ҳашарда жами 8 миллион нафардан зиёд юртдошимиз иштирок этган бўлса, уларнинг 5 миллиондан кўпроғини ёшлар ташкил этди.

«Обод ва файзли маҳалла – юрт кўрки» шиори остида ўтказилган умумхалқ хайрия ҳашари халқимиз бирдамлиги, яқдиллиги, аҳилиги ва ҳамжихатлигининг яна бир ёрқин намунаси бўлди.

ҲАШАР

КОНСТИТУЦИЯ ПРЕАМБУЛАСИ

**ИНСОНПАРВАР
ДЕМОКРАТИК ДАВЛАТ,
ОЧИҚ ВА АДОЛАТЛИ
ЖАМИЯТ БАРПО
ЭТИШДАН ИБОРАТ**

Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, биринчи навбатда, миллий вазифа бўлиб, бунинг учун жавобгарлик давлатнинг зиммасида. Ўзбекистон ҳам бундан мустасно эмас. Давлат ҳокимиятининг ягона манбаи халқ эканлиги ҳақидаги конституциявий тасдиқ шунчаки сўз эмас ва давлатимиз ўз фаолиятини инсон номи ва жамият манфаати йўлида фаол амалга оширади.

2020 йил 22 июндаги Президент фармони билан Ўзбекистоннинг инсон ҳуқуқлари бўйича Миллий стратегияси ва уни амалга ошириш бўйича йўл харитаси тасдиқланди. «Шахсий маълумотлар тўғрисида», «Жабрланувчиларни, гувоҳларни ва жиноят процессининг бошқа иштирокчиларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунлар қабул қилинди. Халқаро меҳнат ташкилотининг «Мажбурий меҳнат тўғрисида», «Са-ноат ва савдода меҳнат назорати тўғрисида»ги конвенциялари ратификация қилинди.

Жиноят содир этган шахслар-ни афв этиш тўғрисида бир қатор фармонлар қабул қилинди, Жаслиқ қишлоғидаги жазони ўташ колонияси ёпилди, қамок жазосига ҳукм қилинган шахсларга пенсия ва ижтимоий суғурта тўлаш тартиби биринчи марта жорий этилди. «Меҳр-1» ва «Меҳр-2» гуманитар тадбирлари амалга оширилди. Яқин Шарқдаги қуролли тўқнашувлар зоналаридан фуқароларимиз (асосан аёллар ва болалар) қайтарилиб, уларга зарур тиббий ва моддий ёрдам кўрсатилди.

Таъкидлаш жоизки, 2020 йил 13 мартда «Ўзбекистон Республи-касининг фуқаролиги тўғрисида»ги қонуннинг янги тахрири қабул қилин-гани ва «Фуқароликни тан олиш» инс-титутининг жорий этилгани сабабли сўнгги икки йил ичида 72 000 нафар-дан зиёд фуқаролиги бўлмаганларга Ўзбекистон фуқаролиги берилди.

Ҳуқуқни муҳофаза қилиш орган-ларидagi ислохотлар замирида ҳам айни шу мақсад ётибди. Кўп ўзгари-шлар бўлди. Масалан, жабрланувчи-лар, гувоҳлар ва жиноий жараённинг бошқа иштирокчиларини ҳимоя қилиш тизими яратилган. Нодавлат суд-эксперт ташкилотларини ташкил этишга йўл қўйилади, ушбу соҳани ривожлантиришнинг устувор йўна-

лишлари ва чора-тадбирлари белги-ланади. Қонун ҳужжатларида тинтув, воқеа жойида олинган далилларни текшириш, тергов эксперименти каби процессуал ҳаракатларни видео орқали мажбурий ёзиб олиш талаби белгиланган. Шу билан бирга, ушбу амалиёт ҳуқуқларнинг бузилиши хавфи мавжуд бўлган бошқа ҳолат-ларга ҳам татбиқ этилади. «Конс-титудия ва қонун устуворлигини таъминлаш, бу борада жамоатчилик назоратини кучайтириш, шунингдек, жамиятда ҳуқуқий маданиятни оши-ришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент фармони-га мувофиқ, шахсни ҳибсга олиш, унга процессуал ҳуқуқларни тушунти-риш бўйича видеотасвирга олиш-нинг мажбурий тартиби 2020 йил 1 апрелдан бошлаб, ҳимоячининг рад этилиши жорий этилди.

Халқаро стандартлар асосида 25 та манзил-колониялари аста-секин қисқартирилиши белгиланган. Яъни биринчи марта озодликдан маҳрум этилган шахсга нисбатан тайинланган жазо енгилроқ жазо билан алмашти-рилса, у колонияга юборилиш ўрнига, пробаия назорати остида бўлади. Ушбу енгиллик натижасида айни пай-тда жазони ўтаётган 6 минг кишига маҳалла назорати остида ўз оиласи билан яшаш имконияти берилди.

2022 йилдан бошлаб, Омбудс-маннинг минтакавий вакиллари ўз фаолиятини доимий асосда бошлади, натижада фуқароларнинг жойлар-даги мурожаатлари зудлик билан ўрганилиб, ташрифлар мониторинги кўпайтирилди. Маълумотларга кўра, ўтган йилда Омбудсманга жами 3 235 та мурожаат келиб тушган. Уларнинг 52,5 фоизи бевосита маҳкумлар ва маҳбуслар томонидан юборилган. Омбудсманнинг сўрови асосида про-куратура томонидан олиб борилган тадқиқотлар натижасида жиноят

ишини қўзғатишни рад этиш тўғри-сида 43 та (2021 йилда 32 та) қарор муддатидан олдин қабул қилингани аниқланди. Улар бекор қилинди ва қўшимча суриштирув бошланиши-дан олдин тергов ўтказишга қарор қилинди.

Шу билан бирга, фуқароларимиз-нинг виждон ва эътиқод эркинлигига бўлган конституциявий ҳуқуқларини таъминлаш мақсадида «Виждон эр-кинлиги ва диний ташкилотлар тўғри-сида»ги қонун янги тахрирда қабул қилинди. Ҳаж зиёратини амалга ошириш билан боғлиқ имкониятлар сезиларли даражада кенгайди.

Чет элда вақтинча ишлаётган фуқаролар ва уларнинг оила аъзолари-ни ҳимоя қилиш мақсадида ташқи меҳнат миграцияси масалалари бўй-ича Республика комиссияси тузилди. Ҳукумат томонидан чет элда вақтин-ча ишлаётган Ўзбекистон Республи-каси фуқароларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва қўллаб-қувватлаш бошқармаси ташкил этилди. 2021 йилдан бошлаб, қонуний муҳо-жирлар ўзини ўзи банд қилганлар билан тенглаштирилди. Чет элда иш изловчиларнинг иш берувчининг та-лабларига мувофиқлигини максимал даражада ошириш учун «Ишга марҳа-мат» мономарказлари, маҳаллаларда касб-хунарга ўқитиш марказлари, қисқа муддатли касб-хунарга ўқитиш курслари ва касб-хунарга ўқитиш пунктлари очилди.

Хотин-қизлар ва эркакларнинг тенг ҳуқуқлилигини таъминлаш мақ-садида «Аёллар ва эркаклар учун тенг ҳуқуқ ва имкониятлар кафолат-лари тўғрисида» ҳамда «Аёлларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонунлар қабул қилинди. Аёллар тадбиркорлигини ривожлантириш учун 14 та вилоятда аёллар тадбиркорлик марказлари ташкил этилди.

Бугунги кунда Ўзбекистон инсон ҳуқуқлари бўйича Жаҳон таълим дас-тури кампаниясида, БМТнинг инсон ҳуқуқлари бўйича таълим ва Кадрлар тайёрлаш тўғрисидаги Декларацияси қоидаларини амалга оширишда фаол иштирок этмоқда. Зеро, одамлар ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларини билиши ва унга риоя қилиши лозим. Шунинг учун ҳам, бугунги кунда фуқаролик ва сиёсий ҳуқуқларга, халқаро ҳуж-жатлар ва миллий қонунчиликка риоя қилиш масалалари ўрганилиб, мавзу-лар умумий ўрта, ўрта махсус, касб-ху-нар ва олий таълим муассасаларининг ўқув дастурларига, педагогик, тиббий ва ижтимоий соҳа ходимлари, жур-налистлар, судьялар, ҳуқуқни муҳо-фаза қилиш органлари ходимлари ва адвокатлар малакасини ошириш тизимларига киритилган.

Юқорида айтилганлардан келиб чикиб, мамлакатимиз Асосий қону-нининг преамбуласида конституци-явий-ҳуқуқий тартибга солишнинг асосий векторини, шунингдек, жамия-ят ва давлатни ривожлантиришнинг асосий қадриятлари ва устувор стра-тегик йўналишларини тушунишни белгилаб беради. Конституциянинг **Преамбуласида инсонпарвар де-мократик давлат, очик ва адолатли жамият барпо этиш** кафолатлари тўғрисидаги тақлифи ҳаётга тат-биқ қилиш бўйича янги қоидалар жорий этилмоқда. Бу эса, **мамлака-тимизда ҳар бир инсоннинг ҳуқуқ ва эркинликларини янада таъминлаш, кадр-қимматини ҳурмат қилиш, шу-нингдек, мамлакатимизнинг халқаро майдондаги нуфузини мустаҳкам-лашга хизмат қилади.**

Каранэ ДЖАВАКОВА,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ
Академияси кафедра бошлиғи,
фалсафа фанлари доктори,
профессор.

«БЎСТОН»ДА БАРЧАНИНГ БАНДЛИГИ ТАЪМИНЛАНЯПТИ

**МАҲАЛЛАДА
ИСТИҚОМАТ
ҚИЛУВЧИ
ОДАМ БОРКИ,
БЕКОР ЮРИШНИ
ХУШЛАМАЙДИ.
ҚАНДАЙ
БЎЛМАСИН,
ОИЛАСИ
ДАРОМАДИГА
ҚЎШИМЧА
ДАРОМАД ОЛИБ
КИРИШ ПАЙИДА**

Президентнинг 2021 йил 3 декабрдаги «Маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш бўйича давлат сиёсатининг устувор йўналишлари тўғрисида»ги фармони асосан, ҳудудларда моддий кўмакка муҳтож, кам таъминланган, ишсиз одамларнинг бандлиги таъминланяпти, тадбиркорлик қилиш истагида бўлганларга ҳар томонлама кўмаклашиляпти.

Маҳалламиз анча йиллар аввал ташкил этилган бўлиб, йиғиндаги 460 та хонадонда жами 2 256 нафар аҳоли истиқомат қилади. Одамларнинг деярли 70 фоизи тадбиркорлик билан шуғулланиб, кичик бўлса-да, ўз бизнесларини йўлга қўйган. Биз ҳам ўзини ўзи банд қилмоқчи, тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи, томорқачиликни йўлга қўймоқчи бўлган фуқаролар ташаббусларини қўллаб-қувватлаган ҳолда уларга қўлимиздан келганча кўмак бериб келямиз. Ўтган йили аҳоли бандлигини таъминлаш, камбағалликни қисқартириш ва тадбиркорликни ривожлантириш борасида бир қанча ишлар амалга оширилди.

Айтиш керакки, йиғинда камбағалликни қисқартириш мақсадида моддий кўмакка муҳтож, ишсиз юрган 54 нафар фуқарога оилавий тадбиркорлик билан шуғулланишлари учун 1 миллиард 570 миллион сўм имтиёзли кредит маблағлари ажратилиб, бандлиги таъминланди. Мисол учун, Шеробод кўчасида яшовчи Муборак Курбонова имтиёзли кредит асосида 15 та зотдор қўйларни олиб, уларни кўпайтирмоқда. Шунинг ортидан у яхшигина даромад қи-

либ, оиласи даромадига қўшимча даромад киритмоқда. Шу кўчада истиқомат қилувчи Дилафрўз Жуманова йиғинда озик-овқат дўкони бўлмагани, одамлар оддий харид учун узок йўл босиб, бозорга бориб келаётгани учун уларнинг оғирини енгил қилиб, маҳалла ҳудудидан мўъжазгина савдо маскани фаолиятини йўлга қўйган. Бу билан йиғинда ишсиз, кам таъминланган «Аёллар дафтари»даги 3 нафар хотин-қизни доимий иш билан таъминлади.

Шунингдек, Занғилобод кўчасида яшовчи Махфуза Аҳмедова ўз маблағи эвазига тикув машиналари олиб, уйда буюртма асосида ҳар хил турдаги кийим-кечакларни тикишни йўлга қўйган. Тадбиркоримиз бугун ўз тадбиркорлигини кенгайтиришни кўзлаб турибди. Шу мақсадда маҳалла ҳудудида бўш турган бинони ижарага олиб, болалар ва катталар кийимларини тикиш орқали жаҳон бозорида чиқишни режа қилиб турибди.

Ўтган йили «Аёллар дафтари»га 42 нафар хотин-қиз киритилган бўлиб, улардан 17 нафари доимий иш билан таъминланди. 13 нафари 12 миллион сўмдан жами 15 миллион 600 минг сўм миқдорда

бир марталик моддий ёрдам пуллари, 5 нафарига субсидия асосида тикув машинаси олиб берилди. 103 миллион сўм имтиёзли кредит эвазига 5 нафар хотин-қизга турли хил асбоб-ускуналар харид қилиниб, бандлиги таъминланди. Мисол учун, Манғит кўчасида яшовчи Дилноза Жуманиёзова имтиёзли кредит эвазига махсус печлар олиб, пишириқ маҳсулотларини ишлаб чиқаришни йўлга қўйган. Бу билан у нафақат оиласи бандлигини, балки йиғиндаги 2 нафар «Аёллар дафтари»даги хотин-қизларни доимий иш билан таъминлаб келмоқда.

Бундан ташқари, «Ёшлар дафтари»даги йигит-қизларнинг бекор юрмасдан жўяли бир иш билан шуғулланиб, оиласи даромадига қўшимча даромад киритишларига кўмаклашяпмиз. Жумладан, дафтарга киритилган 85 нафар йигит-қизимизга имтиёзли кредит эвазига қишлоқ хўжалиги техникалари олиб берилди. Шунингдек, деҳқончилик билан шуғулланишлари учун жами 17,1 гектар ер майдонлари ажратилди. Мисол учун, Шеробод кўчасида яшовчи Полвон Курбонов ажратилган ердан унумли фойдаланган ҳолда мавсумий помидор,

бодринг, сабзи, шолғом, полиз маҳсулотларини етиштириб, бозорлар тўқинлигини таъминляпти. Полвон Курбонов етиштирган полиз маҳсулотларининг бозори чаққон. У ҳар мавсумда 35-40 миллион сўм соф даромад қияпти. Ўтган йилги даромадидан 10 бош зотдор қўй зотларини олиб, чорвачилик билан шуғулланмоқда.

Умуман олганда, йиғинда деярли барча фуқароларимиз ўз тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйган. Албатта, биз ҳам бир четда қараб турмаймиз, тадбиркорликни кенгайтиришлари учун керакли шарт-шароитлар яратиб, ташаббусларини қўллаб-қувватлаймиз. Энг муҳими, маҳаллада истиқомат қилувчи одам борки, бекор юришни хушламайди. Қандай бўлмасин, оиласи даромадига қўшимча даромад олиб кириш пайида бўлади. Уларга яратилаётган имкониятлар тадбиркорлик фаолиятини янада кенгайтириш, йиғиндаги ишсиз фуқароларнинг бандлиги таъминланишга замин яратмоқда.

Мақсуда РАИМБОЕВА,
Янгибозор туманидаги «Бўстон»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

МАҲАЛЛАДА НИМА ҲАП?

«Янги варқ» янги биноли бўлди

Навоий вилоятининг Кармана туманидаги «Янги варқ» маҳалла фуқаролар йиғини ходимлари Наврўз байрамини замонавий шарт шaroитларга эга бўлган янги бинода қарши олди.

Йиғин аҳлига янги маҳалла биносининг Наврўз байрами ва 22 март – «Маҳалла тизими ходимлари куни» муносабати билан фойдаланишга топширилиши муносиб совға бўлди.

– Биномизнинг қуриб фойдаланишга топширилиши биз учун ҳақиқий байрам совғаси бўлди, — дейди маҳалла раиси Ҳамид Очилов. — Маҳалламиз 2022 йил 1 январдан расман фаолиятини бошлаган. Шу кунга қадар маҳалла биноси йўқ эди, фуқаролар уйда фаолият олиб борилган. Янги маҳалла маркази-

нинг фойдаланишга топширилгани кўп йиллик орзуларимизни рўёба чиқарди. Бинода ходимларнинг иш олиб бориши учун барча шароит ва қулайликлар мавжуд. Давлатимиз томонидан яратиб берилётган бу каби имкониятлардан унумли фойдаланган ҳолда аҳолимизнинг турмуш тарзини янада яхшилаш, ишсизлик даражасини камайтириш учун бор куч-ғайратимизни ишга соламиз.

Замонавий қиёфа касб этган иншоот ишга тушиши ходимларнинг ўзгача иштиёқ билан ишлашига замин яратмоқда.

ИССИҚХОНА МАҲСУЛОТИ МУЛ ДАРОМАД КЕЛТИРЯПТИ

ЖОРИЙ ЙИЛДА 4 НАФАР ФУҚАРОГА КРЕДИТ ОЛИШДА КЎМАКЛАШИЛДИ. ЎЗ НАВБАТИДА УЛАР ҲАМ ХОНАДОНИДА ИССИҚХОНА ҚУРДИ. ИССИҚХОНАЛАРДАН ЙИЛИГА ЎРТАЧА 20 МИЛЛИОН СЎМ ДАРОМАД ТОПИЛМОҚДА

Бугун томорқани хазиана санаб, хонадонидagi томорқасига экин экиб, эрта ҳосил олаётган миришкорлар Андижон вилоятида кўпчиликини ташкил этади. Уларнинг омилкорлиги туфайли оилалар бюджетни бойибгина қолмай, бозорларда нархлар барқарорлигига ҳам эришилмоқда.

Балиқчи туманидаги «Омонариқ» маҳалласида яшовчи уста деҳқон Иброҳимжон Раҳмонов ана шундай заҳматкашлардан ҳисобланади. Бу инсон хонадонидagi 7 сотихлик ҳовлисида иссиқхона ташкил этиб, яхшигина даромад топмоқда. Асосан, помидор, бодринг, булғор қалампири етиштиради.

— Иссиқхона шундай фойдалики, кичкина ердан катта даромад қилиш мумкин, — дейди И.Раҳмонов. — Агар тўғри ва самарали фойдалансангиз, 3 сотих иссиқхонадан 1 гектар ернинг даромадини топиш мумкин. Шахсан ўзим ҳар икки ҳолатни амалда синаб, бунга гувоҳ бўлганман.

Бир қарич ерни исроф қилмай, ундан самарали фойдаланишни ўзи-га вазифа, деб билган Иброҳимжон ота томорқа ёнидаги кичик майдонга қўлбола иссиқхона қуриб, исмалоқ етиштирмоқда. Тайёр маҳсулотларни оиласи, маҳалладошларига текинга тарқатиб, органини бозорда сотмоқда. Юқорида таъкидлаганимиздек, оиланинг асосий даромади — деҳқончиликдан. Шу

боис Иброҳим Раҳмонов бўш қолди, дегунча келинлар, набираларни ёнига олиб, томорқа ишларини тартибга солади.

Томорқадаги асосий иссиқхона имтиёзли кредит ҳисобига қурилган. Бу орқали хонадон келини бандлигини таъминлашга эришилди. Албатта, оила даромади янада ортишига ҳам сабаб бўлмоқда.

— Маҳалламизда ҳар бир оила, кўча кесимида томорқадан самарали фойдаланиш борасида тарғибот ишлари олиб борилади, — дейди маҳалла ҳоким ёрдамчиси Ҳаётбек Хожимуродов. — Натижада бу соҳани фойдали жиҳатларини англаб, хонадониди иссиқхона ташкил этаётган маҳалладошларимиз сони ортиб бормоқда. Масалан, 2022 йилда «Аёллар дафтари»да рўйхатдан турган 3 та хонадон эгаларига субсидия асосида 1 сотихдан иссиқхона қуриб берилди. Натижада уларнинг бандлиги таъминланиб, рўйхатдан чиқарилди. Жами ҳисобда 12 та томорқа эгалари иссиқхона ташкил қилишди.

Жорий йилда бу ишлар изчил давом

эттирилиб, 4 нафар фуқарога кредит олишда кўмаклашилди. Ўз навбатида улар ҳам хонадониди иссиқхона қурди. Иссиқхоналар бугун даромадга кириб, йилига ўртача 20 миллион сўм ишлаб топилмоқда. Масалан, Сарвинисо Иброҳимовани 4,5 сотихлик иссиқхона қуриб берилиши натижасида бугун у доимий иш ўрнига ва яхши даромадга эга бўлди. Ёки гулчи Мансурбек Пулатов 28 миллион сўм имтиёзли кредит ҳисобига қурган 4 сотих иссиқхонасидан яхши даромад топяпти.

Халқимизда «Ерни боқсанг, ер сени боқади» деган пурмаёно ҳикмат бор. Чиндан ҳам, замин ҳалоллик, эътибор кутади. Томорқа — ҳар бир оиланинг бамисоли хазиана манбаи, мўъжаз гўшаси. Қолаверса, бир парча ернинг фарзандлар тарбиясидаги аҳамияти ҳақида ҳам унутмаслик керак. Аввало, томорқада инсон ҳалол меҳнатга ўрганади. Энг муҳими, боқимандалик кайфиятидан ҳалос бўлади, оила даромади ортади.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

■■■■■■■■■■ БИЛАСИЗМИ?

Жиноят кодексига ўзгартириш киритилди

2023 йил 23 март санасида Ўзбекистон Республикасининг Жиноят ҳамда Жиноят-ижроия кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун Президент томонидан имзоланди.

Жиноят кодексига жазони ўташдан муддатидан илгари шартли равишда озод қилиш маҳкум оғир жинояти учун жазо муддатининг камида учдан икки қисмини (илгари ярмини эди), ўта оғир жинояти учун эса тўртдан уч қисмини (илгари учдан икки қисми эди) ўтаганидан кейин қўлланилишига оид ўзгартиш киритилди.

Мазкур жиноятлар учун жазони енгилроғи билан алмаштириш эса тегишли оғир жиноят учун жазонинг ярмини (илгари учдан бир қисмини эди) ҳамда ўта оғир жиноят учун жазонинг учдан икки қисмини (илгари ярмини эди) ўтаганидан кейин қўлланилади.

Жиноят-ижроия кодексига маҳкумларни кино-, фото-, видеотасвирга туширишга ва улардан интервью олишга уларнинг ёзма розилиги билан бирга, жазони ижро этувчи органнинг рухсати ҳам олинишига оид талаб қўйилди. Маҳкумларга навбатдаги учрашувдан маҳрум қилиш тарзидаги интизомий жазо чораси киритилди.

Сақлаш режимини ашаддий бузувчи деб топилган маҳкумларга нисбатан судга қуйидагилар тўғрисида тақдимнома киритилади:

— манзил-колониядан умумий тартибли колонияга, умумий, қаттиқ ёки махсус тартибли колониялардан — турмага ўтказиш тўғрисида;

— манзил-колониядан умумий ёки қаттиқ тартибли колонияга, қаттиқ тартибли колониядан — махсус тартибли колонияга, колониядан — турмага қайтариш ҳақида.

Илгари мазкур тартиблар интизомий жазо сифатида Жазони ижро этиш муассасалари томонидан қўлланилган.

МАҲАЛЛАДА НИМА ҒАП?

«Қўшқўприк» аҳлига байрам тухфаси

Шароф Рашидов туманидаги «Қўшқўприк» маҳалласи аҳолиси учун маҳалла биносининг фойдаланишга топшириш маросими байрамга муносиб совға бўлди.

Беш мингдан зиёд аҳоли истиқомат қиладиган маҳалла учун давлат-хусусий шерикчилик асосида бунёд этилган мазкур бинода йиғин раиси, ҳоким ёрдамчиси, хотин-қизлар фаоли, ёшлар етакчиси ва профилактика имнспектори учун алоҳида хоналар ажратилган. 3 қаватли бинонинг

2-, 3-қаватларида 200 ўринли ўқув маркази ташкил этилди.

Шунингдек, маҳалла тизими ходимлари куни муносабати билан Жиззах вилоятида кўплаб ижтимоий соҳа объектлари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Мухбиримиз.

«БИЗНЕСНИ БОШЛАШГА ҚИЗИҚИШ БЎЛСА-ДА, ИМКОН ЙЎҚ ЭДИ...»

**КООПЕРАЦИЯ АСОСИДА
ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИНИ
ЙЎЛГА ҚЎЙИШ ИСТАГИНИ
БИЛДИРГАН ЕТАКЧИ
ТАДБИРКОРЛАРГА ИМТИЁЗЛИ
КРЕДИТЛАР АЖРАТИЛИШИ,
ТАДБИРКОРЛИК БИЛАН
МУСТАҚИЛ ШУЎУЛЛАНИШ
ТАЖРИБАСИГА ЭГА БЎЛМАГАН
ФУҚАРОЛАРНИНГ УЛАРГА
БИРИКТИРИЛГАНИ АЙНИ
МУДДАО БЎЛДИ**

Бугун ҳудудларни комплекс ривожлантириш ҳақида сўз борар экан, асосий эътибор ишни «маҳаллабай» ташкил этишга қаратилмоқда. Зеро, маҳалла жамиятнинг ўзини ўзи бошқарувчи энг кичик бўғинларидан биридир. Бунда маҳаллалар қайсидир фаолият йўналиши билан кўпроқ шуғулланса, айнан шу ва шунга ёндош фаолият турларини янада ривожлантириш, етиштирилган маҳсулотларга бирламчи ишлов бериш ёки саноат ишлаб чиқаришга ўтиш орқали махсулот харидоргирлиги, таннархининг ошишига эришиш, шу йўл билан янги иш ўринлари яратиш ҳамда аҳолининг турмуш даражасини ўстириш кўзда тутилмоқда.

Наманган туманида «маҳаллабай» ишлаш борасида ўзига хос тизим яратилган бўлиб, унга кўра, ҳар бир маҳалланинг ихтисослашуvidан келиб чиққан ҳолда ўсиш нуқталари белгилаб олинган. Жумладан, «Наврўз» маҳалласи аҳолисининг деярли барчаси гулчилик билан шуғулланади. Ҳеч бўлмаганда, томорқасида райхон, чиннигул, гултожихўроз парваришлайди. Атрофни гулзор қилиш учун борздоран гул харид қилишга эҳтиёж йўқ. Авваллари маҳалла гулчилари катта йўл бўйида харидорларга хизмат кўрсатишар эди. Ҳозир бу ерда махсус марказ ташкил этилиб, нафақат сотувчилар учун, балки харидорларга ҳам бирмунча қулайлик яратилди.

Вилоят ҳокими ташаббуси билан ташкил этилган кластер сифатидаги марказ 200 нафарга яқин гулчини бирлаштирган. Эътиборлиси, бу билан аҳоли бандлиги таъминланиб, томорқадан самарали фойдаланиш оммалашмоқда. Маҳалла раиси Зокир Долимовнинг айтишича, маҳаллада гул кооперацияси яхши ривожланган. — Маҳалламизда 558 та хонадон, 1 010 та оила бўлиб, уларда 3 485 нафар аҳоли истиқомат қилади, — дейди маҳалла раиси З. Долимов. — Мана шу хонадонларнинг 50 фоизи гулчиликка ихтисослашган бўлса, қолган қисми тикувчилик

билан банд. Яъни маҳалламизнинг асосий «драйвер»и (ўсиш нуқтаси) гулчилик ва тикувчиликдир. Айрим хонадонларда томорқалар кичик бўлгани учун гулчилик билан шуғулланиш имкони бўлмаётганди. Шу боис Наманган саноат ва иқтисодиёт техникуми билан уч томонлама шартнома асосида 2 гектарга яқин буш турган ер майдонидан фойдаланишни йўлга қўйдик. Тадбиркорларимизга ижара шартномаси асосида 10 сотихгача ер ажратиб бердик. Кооперация асосида иш ташкил этиб, лидер тадбиркор Иброҳим Муҳиддинов 40 та хонадонга гул етказиб бермоқда. Хонадон эгалари 50-60 миллион сўм даромад топмоқда.

Шу ўринда алоҳида айтиб ўтиш керакки, бу тадбиркоримиз фаолиятини шу даражада кенгайтиришида давлатимиз раҳбарининг «Маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш бўйича давлат сиёсатининг устувор йўналишлари тўғрисида»ги фармони муҳим ҳуқуқий ҳужжат бўлди. Нега десангиз, жойларда кўплаб ёшлар, хотин-қизларнинг аксариятида тадбиркорлик билан шуғулланишга, бизнесни бошлашга қизиқиш бўлса-да, имкон йўқ эди. Мустақил тарзда бирор ишни бошини тутишига, ўз лойиҳасини амалга оширишига қурби етмасди.

Юқоридаги фармон билан ана шундай инсонларга кўмаклашиш тизими янада фаоллашди. Хусусан, «Наврўз» маҳалласининг ихтисослашуvidан келиб чиқиб, кооперация асосида тадбиркорлик фаолиятини йўлга қўйиш истагини билдирган етакчи тадбиркорларга имтиёзли кредитлар ажратиш, тадбиркорлик билан мустақил шуғулланиш тажрибасига эга бўлмаган фуқароларнинг уларга бириктирилгани айтиш муддао бўлди. Маҳалланинг иккинчи ўсиш нуқтасини ривожлантиришда шу фармон асосида тадбиркорларга кўмаклашилди.

Юсуфжон Эргашев хонадонидида «Юсуф саноат соф сервис» оилавий корхонаси фаолиятини йўлга қўйишида унга 120 миллион сўм имтиёзли кредит олишга ёрдамлашилди. «Маҳаллабай» ўрганиш пайтида хонадонидида атига 3 та тикув машинаси билан фаолият олиб бораётган эди. Аммо ундаги имконият катталигини сезиб, оилавий корхона очишига туртки берилди. Айни пайт корхонада 50 нафар маҳалладош бандлиги таъминланган. Яна 20 нафар уйда ўтирган аёлларга касаначилик асосида ярим тайёр маҳсулот етказиб берилмоқда. Корхонада ишлаётган аёллар ойига камида 1,7 миллион сўмдан 3 миллион сўмгача маош оляпти. Касаначи-

лик билан шуғулланаётган аёллар эса 1 миллион сўмдан даромад топмоқда.

Аюбхон Камолов «Муфина дизайн» оилавий корхонасига асос солиб, 25 та иш ўрни яратган. Касаначилик асосида яна 15 та хонадон эгаларини иш билан таъминлаган. Зайниддин Хусанбоев хонадонидида ташкил этган «Наманган ҳамкор келажак» МЧЖда 25 нафар маҳалладоши бандлигини таъминлаб, 20 та хонадонга касаначилик асосида иш тарқатади. Шунинг ҳисобига 2022 йилда маҳалладаги 85 нафар ишсиз фуқаролар рўйхатдан чиқарилиди.

Шунингдек, жорий йил маҳалла инфратузилмасини яхшилаш бўйича Президентимизнинг қарорига кўра, Замин, Мафтункор, Заҳриддин Мухаммад Бобир, Истиклол кўчаларини асфальтлаш ва таянч-бетон симёғочлар ўрнатиш дастурга киритилди. 2022 йилда маҳаллий дастур бўйича 66 та таянч симёғоч ва битта трансформатор ўрнатилди.

Бир сўз билан айтганда, ёшларнинг, аёлларнинг қизиқишлари, лаёқатларини ҳисобга олиб, уларга кўмак берилиши натижасида маҳаллада янги иш ўринлари яратилиб, камбағалликни қисқартиришга эришилмоқда.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

Байрам янги бинода нишонланди

Тўрақўрғон туманида Маҳалла тизими ходимлари куни муносабати билан «Дукат» маҳалласининг янги биноси фойдаланишга топширилди.

1993 йилда ташкил топган маҳалла ўтган даврда мослаштирилган хоналарда фаолият олиб борди. Ниҳоят ўтган йили шу ҳудудда яшовчи тадбиркор Файзулло Йўлдошев ўз маблағидан 200 миллион сўм ажратиб, давлат-хусусий шерикчилик асосида бино қуришга киришди. Маҳалла тизими ходимлари байрами кунидида замонавий маҳалла идораси

фойдаланишга топширилди. Маҳалла фуқаролар йиғинининг раиси, ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоли ва профилактика инспектори учун барча шароитлар яратилган бионинг очилиш маросимида туман ҳокими Ахрорбек Мансуров, сектор раҳбарлари, нуронийлар иштирок этишди.

Мухбиримиз.

ҲАР БИР ҚИШЛОҚДА ЎНЛАБ ТАДБИРКОРЛАР БОР

ҲАР БИР ҲУНАР СОҲИБИ ЎЗ ФАОЛИЯТИ ОРТИДАН БОШҚАЛАР БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАБ, ЎНЛАБ ОИЛАЛАРНИНГ ИШЛАБ ДАРОМАД ОРТТИРИШЛАРИ УЧУН ИМКОНИАТ ЯРАТМОҚДА

Тадбиркорлар, тижоратчи савдогарлар юрти сифатида тан олинган Ғиждувон моҳир ҳунармандлари билан доврӯғ қозонган. Туманда дурадгор, темирчи, дарвозачи, мебелсозлар ёки бешиксоз ва косибу кулоллар, ҳалвогар-қандолатчилар, бўйрабоф, кигиздўз, гиламбофлару яна турли-туман ҳунар эгаларини ҳар доим учратиш мумкин. Балки шунинг учун Ғиждувон бозорлари азалдан савдогарлар билан гавжум бўлган.

Туман марказидан 17 километр узоқликда жойлашган «Халқобод» маҳалласи маъмурий жиҳатдан Усто кўча, Аҳмадхон, Кўҳна Оқработ, Дўккала, Бойлар, Уртаҳовли қишлоқларини ўз ичига олган бўлиб, ҳозирда бу ерда жами 5 минг 800 нафардан зиёд аҳоли истиқомат қилмоқда. Худуддаги ҳар бир қишлоқ ўз ҳунармандчилиги анъаналари, тадбиркорлик тажрибасига эга. Шу боис бу ерда кам таъминланган, ишсиз фуқаролар сони кўп эмас.

— Жорий йилда худудда кам таъминланган ва жуда ночор оилалардан 173 нафар аёлни «Аёллар дафтари»га киритишга доир рўйхатни шакллантирган бўлсак, «Темир дафтар» ва «Ёшлар дафтари»да 3 нафардан маҳалладошимизни ижтимоий муҳофазага олганмиз, — дейди маҳалла раиси Ҳаёт Болтаев. — Ҳолбуки, 2022 йил давомида биргина «Ёшлар дафтари»дан ўрин олган 35 нафар йигит-қизни биринчи навбатда ишли қилиб, даромад топишлариغا кўмаклашдик. Маҳалламизда, айтиш мумкинки, ҳар бир кўчада бир уста ҳунармандни учратасиз. Шу боис ишсиз ёшларни қўллаб-қувватлашда ана шундай оилалар мададига таянмиз.

Ўртаҳовли қишлоғида яшовчи Озода Тешаева олий маълумотли

педагог, мактабда ёш авлодга сабоқ бериб келади. Эътиборлиси, унинг тиниб-тинчимаслиги, ўз даврида чеварлиги билан туманга танилган онаси Сайёра Тешаеванинг хайрихоҳлиги туфайли тадбиркорликка қўл урган, ҳозирда ўз ҳовлисида келин-куёвлар сарполари, шунга ўхшаш либосларни бежирим тикиб тайёрлаш цехини очган.

— Кичик корхонамиз Хитойдан келтирилган замонавий услубдаги матога гул солиш — автоматлаштирилган «вишешка» босиш ускунаси билан жиҳозланган, — дейди Озода Тешаева. — Маҳаллада қўли тикувчиликка ром бўлган ўттизга яқин аёлни ишга қабул қилиб, уларга 1 миллион сўмдан 3 миллион сўмгача ойлик маош тайинлаганмиз. Муҳими, уларнинг аксарияти шу кунга қадар ишсиз ва даромадсиз эдилар. Бугун кичик корхонамизда иш қизғин, буюртманинг кети узилмайди. Эндиликда ўзим меҳнат қилаётган 33-умумтаълим мактабида чеварлик тўғрисидаги йўлга қўйиб, ёш шогирдларни тайёрламоқчиман.

Аҳмадхон қишлоғида истиқомат қилаётган чевар Камола Турдиева кейинги йилларда қишлоқдошлар талабларидан келиб чиқиб, ёшларбоп спорт кийим-кечаклари ва спорт сумкалари тайёрлашни

йўлга қўйган. Уйда 3 та замонавий тикув машинасини ўрнатиб, кўни-қўшни хотин-қизлардан камида 5 нафарини банд қилмоқда. Албатта, улар фаолияти ва қўлга киритаётган даромади ҳам чакки эмас.

Кўҳна Оқработ қишлоғида яшовчи Валижон Раҳмоновнинг касб-кори — бешиксоз уста. Ҳар бир ҳунарманд каби у ҳам ўз ишига меҳр ва алоҳида ижодкорлик билан ёндашишга одатланган. Албатта, у бу ҳунарни эъзозлаб келаётган бешиксозлар оилавий сулоласининг давомчиси. Ўз даврида Валижоннинг отаси Мўмин Раҳмонов турфа кўринишдаги пишиқ-бақувват ёғочлардан ясаган бешиклар билан туманга танилган. Бугунга келиб нафақат маҳаллада, балки ўнлаб қишлоқ ва ҳатто қўшни туманларда айнан Раҳмоновлар қўлидан чиққан бежирим бешикларни учратиш мумкин. Валижоннинг қўли остида ҳозирда ўндан ортиқ шогирд бу ҳунар сирини ўрганиш билан банд.

Дарвоқе, кўп сонли аҳолиси нисбатан зич яшаётган «Халқобод» маҳалласида 75 нафар жажжи ўғил-қизни ўз бағрига олган 55-сонли мактабгача таълим муассасаси, яна бошқа қишлоқларда ҳар бири

20-30 ўринли қувватга эга 6 та уй боғчаси фаолият кўрсатаётган бўлса, уларнинг аксариятида болажонлар учун чеварлар қўли билан, шу маҳаллада тикиб тайёрлаб берилган юмшоқ ўйинчоқлар, эртак қаҳрамонлари, турли қўғирчоқларни кўриш мумкин. Бунда Кўҳна Оқработ қишлоғида яшовчи чевар қиз Санобар Усмонованинг меҳнати ва жонбозлиги бор. Айни кунда Санобар талаба, Бухоро давлат университетиде бошланғич синфлар педагогикаси мутахассислиги бўйича таҳсил олмақда. Бу ижодий ишда тикиш-бичиш билан бирга, унинг расм чизиш, дизайнерлик қобилияти намоён бўлмоқда.

Умуман, юқорида исм-шарифлари келтирилган, таъбир жоиз бўлса, «йўқни йўндириш» хусусиятига эга бу тадбиркор, чевар, ишбилармонлар чекка қишлоқ жойидаги фаолиятлари самараси бўлган ўз маҳсулотларини уйларида туриб ёки Ғиждувон бозориде сотишга одатланишган. Қувонарлиси шундаки, ҳар бир ҳунар соҳибни ўз фаолияти ортидан бошқалар бандлигини таъминлаб, ўнлаб оилаларнинг ишлаб даромад орттиришлари учун имконият яратмоқда.

Учкун ТОЖИБЕВ.

БИЛАСИЗМИ?

Ички саёҳатлар учун кешбек қайтарилади

Ўзбекистон фуқаролари (маҳаллий туристлар) учун «Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!» дастури доирасида республика бўйлаб ички саёҳатларни амалга ошириш харажатларининг бир қисmini қайтариш («Cashback») тартиби жорий этилган.

Саёҳат харажатларини қайтариш махсус электрон платформа, шу жумладан, унинг мобиль иловаси орқали амалга оширилади. Платформа Давлат солиқ қўмитасининг махсус мобиль иловаси (Soliquz) билан интеграция қилинган ҳолда, харажатлар ҳаққонийлиги мобиль илова ёрдамида текширилиб, харид чеки матрицали штрих кодини (QR-код) ҳамда маҳаллий туристларнинг доимий яшаш

жойларини кўрсатиш орқали саёҳатлар рўйхатдан ўтказилади.

Саёҳат харажатларини қайтариш саёҳат қилиш давомида бир вақтнинг ўзида қуйидагилар назарда тутилганда амалга оширилади:

- авиа, темир йўл ва (ёки) автомобиль транспортдан фойдаланиш;
- жойлаштириш воситалари хизматларидан фойдаланиш;
- маданият ташкилотлари-

га ташир буюриш.

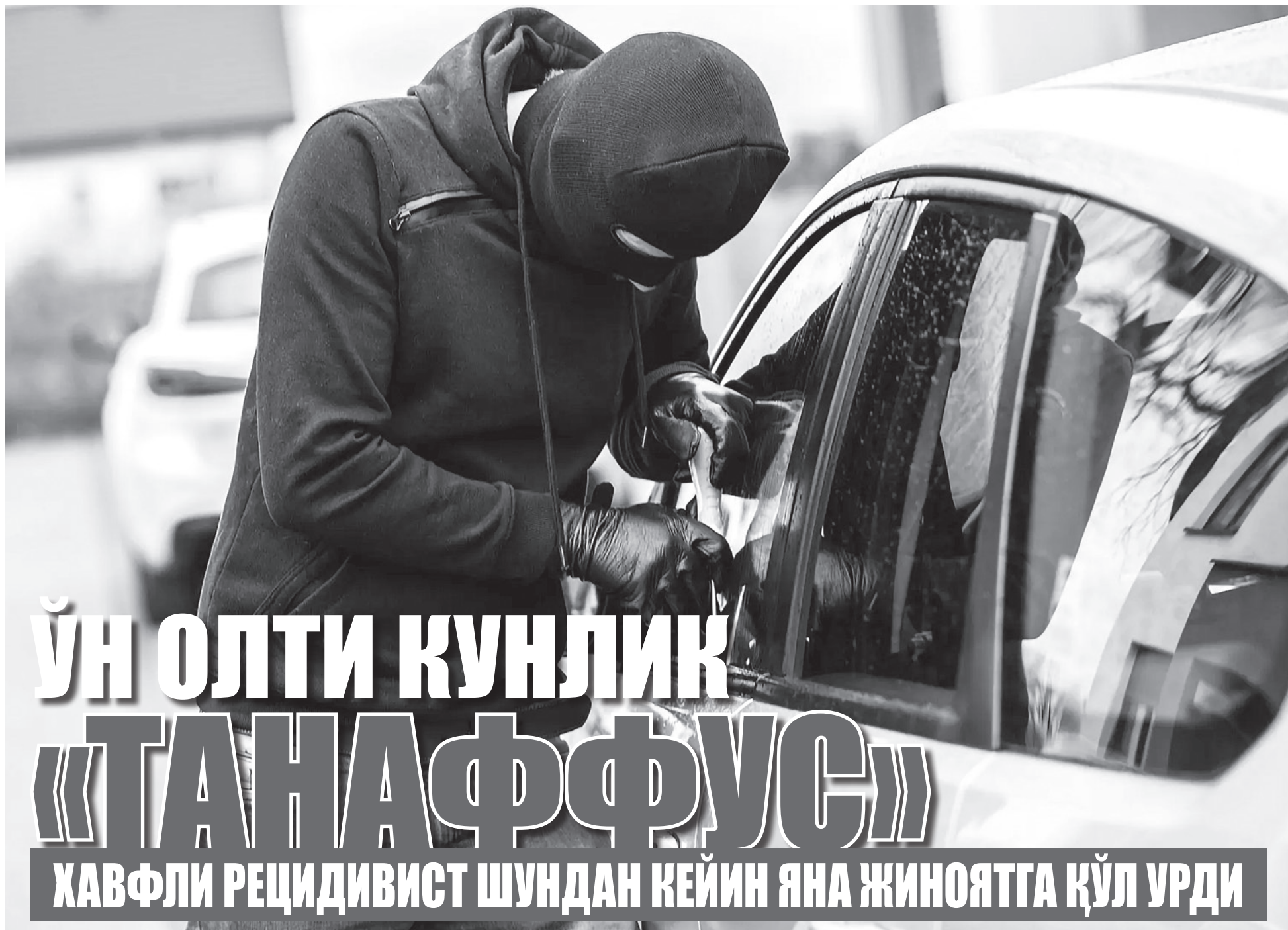
Саёҳат харажатларини қайтариш ҳар бир туристга қуйидаги миқдорларда амалга оширилади:

- авиақатнов орқали бориб-келиш чиптаси нархининг 15 фоизи, лекин 150 минг сўмдан ошмаган миқдорда;
- темир йўлда ёки автобусда бориб-келиш чиптаси нархининг 15 фоизи, лекин 80 минг сўмдан ошмаган миқдорда;
- жойлаштириш воситаси-

да тунаб қолиш харажатининг 15 фоизи, лекин 80 минг сўмдан ошмаган миқдорда;

➤ театр, музей, цирк ва бадий галереяларга ҳар бир ташир чиптаси нархининг 50 фоизи, лекин 20 минг сўмдан ошмаган миқдорда.

Саёҳат харажатлари фақатгина платформа орқали амалга оширилган ички саёҳатлар учун унинг якуни билан маҳаллий туристлар банк карталарига қайтарилади.

ЎН ОЛТИ КУНЛИК «ТАНАФФУС»

ХАВФЛИ РЕЦИДИВИСТ ШУНДАН КЕЙИН ЯНА ЖИНОЯТГА ҚЎЛ УРДИ

Тошкент вилоятида яшовчи Рашид Ёркулов (исм-шарифлари ўзгартирилган) 2022 йил 3 октябрь кuni таниши Шоҳидбек Алихўжаевнинг «Gentra» русумли автомашинасини ишончнома асосида бошқариш учун олади. Аммо 2022 йил 30 октябрь кuni унинг бошига жиддий ташвиш тушади.

Ўша кuni тахминан соат 18:00 ларда Рашид автомашинани иш жойи яқинига — Нурафшон шаҳрининг Нурафшон кўчасида жойлашган ҳисоблаш бўлими олдига қолдириб, ичкарига кириб кетади. Соат 22:30 да ишларини якунлаб чиққач, не кўз билан кўрсинки, машина қўйилган жойида йўқ эди. Шу боис у дарҳол «102» қисқа рақамига қўнғироқ қилиб, ички ишлар бўлимига хабар беради.

...Янгийўллик Хусан Бобоназаров ўша кuni Нурафшон шаҳрига ёлланма ишчи сифатида пул топиш учун келади. Кечкурун ишдан чиқиб, шаҳар марказидаги дўкondан ароқ олиб, «чарчок ёзди» қилади. Сўнг маст ҳолда бир муддат кўчада сандироклаб юради. «Нурафшон» маҳалласи ҳудудидан ўтиб кетаётганда эса оқ рангли «Gentra» автомашинасини кўриб, хаёли бузилади. Аксига олиб, автомашина очик ҳолда, калити ўт олдириш тизимида қолдирилганди. Бинобарин,

Хусан уни олиб қочади. Табиийки, бундай вазиятда машинани катта тезликда ҳайдаб кетади. Оқибатда Нурафшон шаҳридан чиқиб, «Қорасув — Бекобод» автомобиль йўлида бораётганда рўпарадан келаётган «Spark» билан тўкнашиб кетади.

— Машинангизни ўзим таъмирлаб бераман, — дейди жабрланувчи ҳайдовчига. Кейин яна шоша-пиша рулга ўтириб, йўлида давом этади. Бироқ машина тезлигининг катталиги яна панд беради. Аниқроғи, Ўрта Чирчиқ тумани ҳудудига келган вақтида бошқарувни йўқотиб, ариққа тушиб кетади. Шундан сўнг машинани воқеа жойида қолдириб, ўзи қочиб кетади. Олиб борилган тезкор тадбирлар натижасида Х.Бобоназаров ИИБ ЙХХБ ходимлари томонидан ушланади. Негаки, Р.Ёркуловнинг мурожаатига биноан, улар аллақачон жиноятчининг изидан тушишганди. Пировардида «қаҳрамон»имизга нисбатан

жиноят иши қўзғатилади. Яқинда мазкур ҳолат жиноят ишлари бўйича Нурафшон шаҳар судида кўриб чиқилди. Суд судланувчини Жиноят кодексининг 267-моддаси 2-қисми «а» банди билан айбли, деб топиб, 10 (ўн) йил муддатга озодликдан маҳрум этди. Шунингдек, суд ҳукмида Х.Бобоназаровдан жабрланувчи Шоҳидбек Алихўжаев фойдасига 19 877 836 сўм моддий зарар ундириш ҳам белгиланди. Йўл транспорт ҳодисаси оқибатида «Spark» автомашинасига етказилган зарар эса Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 133-моддаси билан қўзғатилган маъмурий иш доирасида ҳал қилиниши инobatга олинди. Шунини алоҳида таъкидлаш лозимки, Жиноят кодексининг 267-моддаси 2-қисми «а» бандида транспорт воситасини такроран ёки хавфли рецидивист томонидан олиб қочганлик учун жиноий жавобгарлик назарда тутилган. Чун-

ки Хусанбой 3 йил муқаддам ҳам худди шундай қилмиши (Жиноят кодекси 267-моддаси 1-қисмида назарда тутилган жиноятни содир этгани) учун жиноят ишлари бўйича Янгийўл шаҳар судининг 2020 йил 9 мартдаги ҳукмига мувофиқ, 5 йил 1 ой муддатга озодликдан маҳрум қилинади. Кейин жиноят ишлари бўйича Поп тумани судининг 2022 йил 14 октябрдаги ажримига асосан, кодекснинг 73-моддаси тартибида ўталмай қолган 2 йил 4 ой 27 кун озодликдан маҳрум қилиш жазосидан муддатидан илгари шартли равишда озод қилинган. Буни қарангки, у 16 кунлик «танаффус» — озодликдан сўнг яна жиноятга қўл урди. Шу боис суд жазо тайинлашда юқоридаги ўталмай қолган муддатни ҳам инobatга олди.

Ғофур ОМОНОВ,
Жиноят ишлари бўйича
Нурафшон шаҳар судининг
раиси.

БИЛАСИЗМИ?

Жарималар 15 кун ичида тўланса, чегирма берилади

Президент қарорига мувофиқ, маъмурий ҳуқуқбузарликлар бўйича қўлланилган жаримани ихтиёрий тўлаш тизими янада соддалаштирилади.

Шунга кўра, 2023 йил 1 майдан ҳуқуқбузар унга жарима солиш тўғрисидаги қарор топширилган кундан бошлаб 15 кун ичида жарима миқдорининг 50 фоизини, 30 кун ичида 70 фоизини ихтиёрий тўлаган тақдирда, у жариманинг

қолган қисmini тўлашдан озод қилинади.

Мазкур тартиб эндиликда суд қарорларига асосан қўлланиладиган жарималарга нисбатан ҳам татбиқ этилади.

Шунингдек, 2023 йил 1 сентябрдан:

— судланганлик муддатининг ўтиб кетганлиги ёки судланганликнинг олиб ташланиши ҳақидаги маълумотлар Ички ишлар вазирлигининг «Тезкор маълумотлар» ягона ахборот тизимида автоматик равишда онлайн шакллантирилади;

— бу бўйича маълумотнома судланганлик муддати тугаган ёки судланганлик олиб ташланган сананинг эртасидан кечиктирмасдан тегишли шахснинг ЯИДХП (ty.gov.uz)даги шахсий кабинетига автоматик равишда бепул юборилади.

ҲАР ТҮРТИНЧИ АЁЛ ЗҲРАВОНЛИККА ДУЧ КЕЛГАН

ТАДҚИҚОТДА 18-50 ЁШ ОРАЛИҒИДАГИ ЖАМИ 800 НАФАР ХОТИН-ҚИЗГА ТЕСТ САВОЛЛАРИ БЕРИЛДИ. УЛАРНИНГ 55,2 ФОИЗИ ШАҲАР, 44,8 ФОИЗИ ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРИДА ЯШАЙДИ

Камбағаллики
қисқартириш ва
бандлик вазирлиги
«Оила ва хотин-
қизлар» илмий-
тадқиқот институти
мутахассисларининг
жамиятда хотин-
қизларнинг ҳуқуқий
саводхонлигини
ўрганиш бўйича
республиканинг
турли вилоятларида
ўтказилган
тадқиқот
натижаларини
эълон қилди.

Худудларни танлаш мамлакатнинг географик-маданий бўлинишидан келиб чиққан ҳолда жанубий ҳудуд — Қашқадарё, марказий ҳудуд — Самарқанд, янги шаклланган ҳудуд — Сирдарё, шарқий (водий) ҳудуд — Фарғона, алоҳида миллий-ҳудуд — Қорақалпоғистон Республикаси ва пойтахт сифатида Тошкент шаҳри танланди. Унда 18-50 ёш оралиғидаги жами 800 нафар хотин-қизга тест саволлари берилди. Маълумотларни компьютерда қайта ишлаш вақтида улардан 797 та сўров варақаси яроқли, деб топилди ва маълумотлар шу натижалар асосида таҳлил қилинди. Уларнинг 440 нафари, яъни 55,2 фоизи шаҳар, 357 нафари, яъни 44,8 фоизи қишлоқ жойларида яшайди.

Дастлаб аёлларга «Сиз одатда қандай ҳолатларда ҳуқуқий маълумотга муҳтожлик сезасиз?» деган савол билан мурожаат қилинди. Иштирокчиларнинг катта қисми банк ва молия масаласида (22,7 фоиз) ҳуқуқий билимлари етишмаслигини маълум қилди. Бундан ташқари, иш жойи ва уй-жой масалаларида ҳам аёл ва қизларда ҳуқуқий саводхонлик етарли даражада эмас.

Тадқиқот ўзбек оилаларида жисмоний куч ёки ҳақоратли сўзлар билан камситилиш ҳолатлари тез-тез учраб туришини кўрсатди. «Оилангизда сизга нисбатан турмуш ўртоғингиз томонидан жисмоний куч ёки ҳақоратли, камситадиган сўзлар (сўқишлар) қўлланадими?» деган саволга жавобларда ижобий ва салбий ҳолатлар бор: 60 фоизга яқин аёлларнинг ўз турмуш ҳаётларида бу каби зўравонлик ва камситилишларга дуч келишмагани ижобий, албатта. Қолган жавобларга кўра, ҳар тўртинчи аёл (25 фоиз) бунга баъзи ҳолатларда дуч келади, 7 фоиз аёл учун бу одатий ҳол, 9 фоиз аёл бу саволга жавоб беришни истамайди. Оилаларнинг деярли 40 фоизда аёлларга у ёки бу кўринишда турли зўравонлик, камситиш ва зуғум ўтказилмоқда, деган

хулосага келиш мумкин.

Аёлларга «Оиладаги камситилиш ва зўравонлик ҳолатларида ўзингизни қандай тутасиз?» дея савол берилганда, аксарият аёллар бу ҳолатда турмуш ўртоғининг кўнглини олишга, тинчлантиришга ҳаракат қилар экан (50,6 фоиз). Шу каби вазиятларда ўз ҳақ-ҳуқуқини талаб қилиш (11,6 фоиз), ҳатто зўравонликка зўравонлик билан жавоб қайтариш (8,6 фоиз), муаммони ота-она ва қайнона-қайнота (6,1 фоиз) ёки профилактика инспектори (5,7 фоиз) ёхуд маҳалла (5,0 фоиз) орқали ҳал қилиш ҳолатлари ҳам кузатилиши аниқланди.

Тадқиқотга кўра, оилавий ҳаётда ўз ҳақ-ҳуқуқларининг бузилишига дуч келганида ўзбек аёлларининг аксари яти муаммони ўзлари ҳал қилади (45,8 фоиз). Қолган респондентлар, асосан, ёрдам сўраб маҳаллага (15,5 фоиз), ота-онасига (14,4 фоиз), ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига (9,9 фоиз), адвокатга (4,4 фоиз), яқин қариндошларига (3,2 фоиз) мурожаат қилади. Ундан ташқари, 4 фоизга яқин респондент бундай вазиятда ҳеч нарса қилмайди.

Сўровда иштирок этган аёлларнинг 74 фоизи ишлашини айтган. Уларга «Иш жойингизда қонун бузилиши ва ҳуқуқни поймол қилиш ҳолатлари бўладими?» деган савол берилганда, овозлар қарийб тенг иккига ажралганини кўриш мумкин. Яъни 41 фоиз иштирокчи саволга «Йўқ» дея жавоб берган бўлса, 35,4 фоизи мазкур вазият айрим ҳолларда юз беришини, 7 фоизи бу одатий ҳол эканини айтган, 12,4 фоизи эса жавоб бериши қийин эканини билдирган.

«Қонун ва ҳуқуқни бузиш ҳолатлари кўпроқ кимга нисбатан содир бўлади?» Бунда энг кўп овозни (32,8 фоиз) «жавоб беришим қийин» ва «барча ходимларга нисбатан» (29,4 фоиз) деган жавоблар олди. Ҳар ҳолда, хотин-қизларга нисбатан қонун ва ҳуқуқ бузилиши ҳолатлари у қадар

кўп эмаслиги (11,5 фоиз) гендер нуқтаи назаридан камситилиш борасидаги вазият салбийдан кўра кўпроқ ижобий эканидан далолат бермоқда.

«Бирор ташкилотга ариза ёки шикоят билан мурожаат қилганмисиз?» Бу савол бўйича тадқиқот натижалари шуни кўрсатдики, 64 фоиз хотин-қизлар бирор ташкилотга ариза ёки шикоят билан мурожаат қилмаган. Қолган 40 фоизга яқин респондент бу ҳаракатни амалга оширганлиги уларнинг 42 фоизи бу ишни ўзлари амаллаган, қолганлари яқин инсонлари, ҳуқуқий фирмалар ёки ҳуқуқий билимга эга бўлган инсонларнинг кўмагидан фойдаланган. Демак, аёлларнинг бу борадаги билим ва кўникмаларини яхши даражада, деб баҳолаб бўлмайди.

Шунингдек, ижтимоий таъминот билан боғлиқ муаммо чиқса, аёлларнинг аксарияти (54,5 фоиз) уни қонуний йўл билан мурожаат қилиш орқали ҳал қилади. Турмуш ўртоғи орқали (27 фоиз), пул бериш орқали (9,1 фоиз), танишларни ўртага қўйган ҳолда (6 фоиз), ижтимоий тармоқ ва блогерларга мурожаат қилиш орқали (0,9 фоиз) муаммоларни ечишга ҳаракат қиладиганлар ҳам бор. Мазкур маълумотлар орқали аёллар ўртасида ҳар ярмидан кўпи муаммоларини қонуний йўл билан ҳал этишга уринишлари намоён бўлиши айтилди.

«Қонун бузилиши ёки ҳуқуқбузарлик ҳолатларининг гувоҳи бўлсангиз, қандай йўл тутасиз?» Жавобларга кўра, респондентларнинг чорак қисми ўша ҳуқуқбузарликнинг жабрдийдасига бу борада маслаҳат беради (26,1 фоиз), яна шунча қисми ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига хабар беради (24,7 фоиз), 15 фоизга яқини эса бевосита жараёнга ўзи аралашади. 12 фоизга яқин респондентлар жавоб беришга қийналган бўлишса, қолганлари муаммоли вазиятга ўзи тушмаслиги учун аралашмаслиги, индамай кетиши ва вазиятга кўра иш тутишини маълум қилди.

Умуман олганда, юқоридаги саволларга берилган жавобларнинг умумий тўғрелик даражаси 43,7 фоизни ташкил этмоқда. Бу ҳолат аёллар орасида ҳуқуқий саводхонлик даражаси юқори даражадан анча паст эканини кўрсатмоқда. Респондентларнинг қонун, ҳуқуқ ва бурч борасидаги тасаввурларини ўрганган ҳолда, жамиятимизда аксарият аёлларимизда бу тушунчалар моҳияти борасида етарлича тасаввур мавжудлигини кўрсатмоқда. Олинган натижаларнинг вилоятлар, ёш ва маълумотлилик даражасига кўра таҳлили умумий натижага яқин экани аниқланди. Аксарият респондентлар қонун ва ҳуқуқ тушунчаларини эркинликнинг таъминлигини ҳамда адолатнинг ўрнатилиши сифатида талқин қилган. Бурч эса, энг аввало, уларнинг жамият, давлат ва атрофдаги инсонлар олдида бажариши керак бўлган мажбуриятлари сифатида намоён бўлмоқда.

Санжар ИСМАТОВ
тайёрлади.

ДАВЛАТ ХИЗМАТЧИСИГА СОВҒА БЕРИБ БЎЛМАЙДИМИ?

СОВҒАНИНГ ҚИЙМАТИ БҲМНИНГ 4 БАРАВАРИДАН (1,2 МЛН. СЎМДАН) КЎП БЎЛМАСА, СОВҒА ДАВЛАТ ХИЗМАТЧИСИГА БЕРИЛАДИ. АКСИНЧА БЎЛСА, У ДАВЛАТ ОРГАНИ БАЛАНСИГА КИРИМ ҚИЛИНАДИ

Коррупцияга қарши курашиш агентлиги директорининг тегишли буйруғига кўра тасдиқланган «Давлат фуқаролик хизматчиси томонидан хизмат сафарлари, халқаро ва бошқа расмий тадбирлар муносабати билан олиниши мумкин бўлган совға қиймати, шунингдек уни тасарруф этиш тартиби тўғрисида»ги Низом Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилди.

СОВҒА ҚИЙМАТИ ҚАНЧА БЎЛИШИ КЕРАК?

Низомга кўра, давлат фуқаролик хизматчиси Ўзбекистондан ташқаридаги **хизмат сафарлари, халқаро ва бошқа расмий тадбирлар**, Ўзбекистонда ўтказиладиган халқаро ва бошқа расмий тадбирларда **совға олиши мумкин**. Шу билан бирга, Ўзбекистондаги **бошқа хизмат сафарларида** совға олиш мумкин эмас.

Давлат хизматчилари томонидан ўзларининг хизмат ваколатларини жисмоний ва юридик шахслар манфаатларини кўзлаб бажариш ёки бажармаслик эвазига улардан ҳар қандай совғалар олиш тақиқланади. Халқаро ва бошқа расмий тадбирлар муносабати билан ўзи ёки бошқа шахслар учун совға тақдим этилишини сўрашига ёки талаб қилишига йўл қўйилмайди. Айти тадбирлар доирасида унинг оила аъзоларига тақдим этилган совға давлат хизматчисига берилган, деб ҳисобланади.

Давлат фуқаролик хизматчиси оладиган совға **қуйидаги талабларга** жавоб бериши керак:

- ✑ **миллий қонунчилигимизда тақиқланмаган ашёлар бўлиши;**
- ✑ **совға халқаро ва бошқа расмий тадбирда ихтиёрий берил-**

ган бўлиши;

- ✑ **совға очиқ ва ошқора қабул қилиниши;**

- ✑ **давлат органининг обрўсига путур етказмаслиги;**

- ✑ **манфаатлар тўқнашуви ёки коррупциявий омилни келтириб чиқармаслиги.**

Давлат фуқаролик хизматчиси совғани тадбирдан келгандан сўнг **3 иш кунид**а хўжалик бўлимига беради ва бунда далолатнома тузилади. Совғанинг қийматини тасдиқловчи ҳужжат мавжуд бўлмаса, бўлим томонидан унинг қиймати аниқланади. Бунда совғанинг бозор нархи савдо дўконлари, интернет ҳамда бошқа манбалар ва усуллар орқали ўрганилиб, унинг ўртача қиймати аниқланади ва унинг натижаси бўйича баённома расмийлаштирилади.

Совғанинг қиймати **БҲМнинг 4 бараваридан (1,2 млн. сўмдан) кўп бўлмаса**, совға давлат хизматчисига берилади. Ақсинча, совға қиймати **БҲМнинг 4 бараваридан** кўп бўлса, у молия-иқтисод бўлими томонидан давлат органи балансига кирим қилинади ҳамда давлат органи эҳтиёжи учун фойдаланилади.

Тез яроксиз ҳолга келувчи совғалар (**гул, ширинликлар**), шунингдек, канцелярия тўпламлари (**тақвим, буклет, пластмассали**

ручка, кундалик ва блокнот) **совға сифатида расмийлаштирилмайди** ҳамда ушбу совғалар давлат фуқаролик хизматчисига қолдирилади.

Низомга кўра, давлат хизматчиси унга халқаро ва бошқа расмий тадбирлар муносабати билан **меҳмондўстлик белгиси сифатида** билдирилган таклифни қабул қилиши мумкин. Бунда икки томонлама алоқаларни мустаҳкамлаш ва этикет қоидаларига мувофиқ, **нонуштага, кофе-брейкка, тушликка, кечки овқатга, оммавий-маданий ва концерт-томоша тадбирлари**га таклиф қилиш тушунилади.

МАНФААТ УЧУН СОВҒА БЕРИШ ТАҚИҚЛАНАДИ

Айтиш керакки, бугунги кунда нафақат Ўзбекистонда, балки бутун дунёда давлат хизматчилари томонидан турли маросимлар, тадбирлар, учрашувлар давомида совғалар бериш ва қабул қилиш анъанаси мавжуд. Бу анъана меҳмондўстлик, иш юритишда ўзаро ҳурмат каби қадриятлар устига қурилган. Мазкур Низомдан кўзланган асосий мақсад — давлат хизматчиларининг мана шу қадриятларини ҳуқуқий тартибга солиш, унинг коррупцион хавфга айланмасдан туриб, аниқ чегара-

ларини белгилашдан иборат.

Низомда совғанинг қиймати БҲМнинг 4 бараваридан кўп бўлса, у давлат органи балансига кирим қилиниши, Ўзбекистондаги хизмат сафарларида совға олиш тақиқланиши белгиланган. Бу шунинг англатадики, давлат хизматчилари фуқаролар ёки бевосита бошқа манфаатдор шахслардан муайян ишни ҳал қилиб бериш ёки келгусидаги манфаатлар учун совға олмайди, бу қонунлар билан тақиқланган. Ўз навбатида мазкур Низом ҳам бунга рухсат бермайди!

Яна бир жиҳат: давлат фуқаролик хизматчиларининг совға олиш масаласи бир қатор ривожланган давлатлар томонидан ҳуқуқий тартибга солинган, хусусан, давлат хизматчиси қабул қилиши мумкин бўлган бир марталик совғанинг қиймати АҚШда 20 доллар, йиллик миқдори сенаторлар учун 350, конгрессменлар учун 250 АҚШ долларидан ошмаслиги лозим, Сингапурда 50 сингапур доллари, Буюк Британияда 140 фунт стерлинг (160 АҚШ доллари), Францияда 35 евро (34 АҚШ доллари), Россия Федерациясида 3 минг рубль (49 АҚШ доллари) Грузияда 150 лари (54 АҚШ доллари) этиб белгиланган.

Иброҳим ПЎЛАТОВ.

МАҚАЛЛАДА НИМА ГАП?

Олис овулларда тиббий хизмат сифати яхшиланяпти

Қорақалпоғистон Республикаси Беруний тумани марказидан олис ҳудудда жойлашган Олтинсой, Бийбозор ҳамда Абай овул фуқаролар йиғинларидаги оилавий шифокорлик пунктлари қайта таъмирланиб, ишга туширилди.

Олтинсой овулидаги 6 223 нафар аҳолига тиббий хизмат кўрсатадиган оилавий шифокорлик пунктнинг эски биноси таъмирталаб аҳволга келиб қолгани туфайли аҳолининг мурожаатига сабаб бўлаётган эди. Наврўз айёми арафасида мазкур пункт замонавий кўринишда қайта таъмирланди.

Абай овулидаги оилавий шифокорлик пунктнинг 8 нафар патронаж ҳамшираси ҳар бир хонадондаги 5 ёшгача бўлган болалар, тиббий даволанишга муҳтож ногиронлар, сурункали касалликка чалинган беморлар ҳолидан хабар олиб, уларнинг тиббий кўриқдан ўтишига ёрдам беради. Оилавий шифокорлик пунктида кундузги

стационар муолажа хонаси, ЭКГ, аёллар маслаҳатхонаси, стоматолог хоналари ва жиҳозлари мавжуд. Муассаса мудираси Светлана Адилованинг таъкидлашича, ҳафтанинг белгиланган куниди тор доирадаги шифокорлар туман марказидан бориб, тиббий кўриқ ўтказиши ҳам йўлга қўйилган.

Наврўз байрами арафасида **Бийбозор овулидаги** оилавий шифокорлик пункти қайта таъмирланиб, ишга туширилди. Туман марказидан 30 километр олисда жойлашган овулда оилавий шифокорлик пункти фойдаланишга топширилиши аҳолига байрам тухфаси бўлди.

«ВОЛИДАНГИЗ ЙЎҚЛАБ ТУРИНГ...»

**«ОНАМ ТИРИК БЎЛГАНИДА
УНИНГ ЁНИДАН БИР ЗУМ ҲАМ
УЗОҚЛАШМАСДИМ. ОВҚАТ
ТАШИШ У ЁҚДА ТУРСИН, ҲАТТО
ТАОМЛАРИНИ ЁНИДА ТУРИБ ЎЗИМ
ЕДИРАРДИМ. ОНАЖОНИМНИ
БОШЛАРИМДА ОЛИБ ЮРАРДИМ...»**

Она, шу учта ҳарф замирида олам-олам маъно мужассам. Она меҳр булоғига ўхшайди. Қанча ичсангиз сира тўймайсиз. Қариганда менга суянчи бўлсин, дея ёшлигимиздан оқ ювиб, оқ тараб, емай-едириб, ўзи киймаса ҳам кийдириб катта қилади, элга қўшади. Фарзандининг камоли йўлида кечаю кундуз дуода бўлади.

Бироқ «Гуруч курмасиз бўлмайди» деганларидек, фарзандлик бурчини ёддан чиқариб, ота-онасини қариганда эъозлаш ўрнига, тезроқ «дуоғўй»идан кутилмоқчи бўлганлар, афсуски, орамизда йўқ эмас.

...Куёш қиздиргандан қиздирарди. Автобусда кетаётиб, бехосдан ёнимдаги ўриндикда ўтирган аёлларнинг суҳбати кулоғимга чалинди.

— Жонга тегди, шу кампир, ҳар нарсага ёлғондан касал бўлаверди, — дея ҳасрат қиларди чамаси қирқ ёшлардаги аёл.

— Айтманг, одам қаригандан сўнг ғалати бўлиб қоларкан, онамга телефон қилсам, йиғлагани йиғлаган — дейди ёнидаги шериги.

Кулоқларимга ишонмадим. Наҳотки, инсон ўз онасидан нолиши мумкин? Наҳотки, муштипарининг касал бўлиши жонига тегади? Уларнинг гапларига жим туришга виждони йўл қўймади шекилли, «кекса ота-онангиз борлигига шукур қилинг», дея гап бошлади ёнидаги ўриндикда ўтирган онахон. Қошларини чимирганча «сизга ақл ўргатиш осон, бир кун касал боқиб кўрсангиз, билардингиз» дея онахоннинг юзига тарсаки ургандек жавоб қайтарди.

Ўртадаги сукунатдан сўнг онахон гап бошлади:

«Отам ёшлигимизда оламдан ўтган. Онамнинг бир ўзи бизга ҳам оналик, ҳам оталик қилиб катта қилди. Болам отасизликдан кўнгли ўксимасин, дея ўзини ўтга-чўққа уриб, киймай кийдирди, емай едирди. Ўзи бозорда савдогар бўлиб ишласа-да, мени ўқишга маликалардек кийинтириб юборарди. Анча улғайиб қолган бўлсам ҳам онам билан бирга ўхлардим. Гоҳида кечалари ёш боладек пиқиллаб йиғлаганини эшитардим. «Оламда отандай инсон йўқ, менга жуда меҳрибон, эътиборли эди. Тайинли бир жойда ишламаса-да, рўзгорни бут қилиб қўярди. Отанг кетиб, ёлғизланиб қолдим», дерди.

Орадан йиллар ўтиб, мени самимий, меҳрибон инсонга узатдилар. Онамни кўргани уйга борсам, «сен ҳали ёш оиласан, кам-кўстингни тўғрилаб олишинг керак» дея қўлимга пул тутқазарди. Ичим узиларди. «Йўқ, олмаيمان, ўзингизга ишлатинг» дейишимга қарамасдан «ёш оилага керак бўлади қизим» дерди.

Онамнинг кўзларидан нур кетиб бироз тоби қочиб қолдилар. Шунда хўжайинимнинг розилиги билан онамни кўргани кунора келиб, ёнида қолардим. Онамнинг кўзлари кўрмай қолгани учун ўзи мустақил ҳаракат қилолмасди. Бирон дақиқа ёлғиз қолдирмай, ёнида бўлдим. Гоҳ оёқ-қўллари уқалайман, гоҳ опичлаб, тоза ҳавода сайр қилардим.

Онамга қараш умуман малол келмаган. У киши мендан миннатдор бўлиб, тўхтовсиз дуо қиларди. Кечалари алламаҳалгача гурунглашиб чиқардик. Бир кун онажонимнинг елкаларига бошимни қўйиб, ухлаб қолибман. Шу ҳолатда тонггача ухлабман. Уйғонсам онам ҳаёл суриб ўтирган эканлар. «Сизни толиқтириб қўйдимми? Нега мени уйғотмадингиз?» — дедим ҳижолат бўлиб. Онам жилмайганча «менга қарайман, деб ҳеч тинганинг йўқ, уйғотишга кўзим қиймади», деб бошимни силаб қўйди.

...Онамдан айрилганимга икки йилдан ошди. Энди мени ҳар тонг дуо қиладиган дуоғўйим йўқ. Етмиш ёшдан ошган қизининг сочини силаб эркалайдиган меҳрибоним йўқ. Аммо ўша кеча бир умр хотирамда муҳрланиб қолди. Бу менинг энг мириқиб ухлаган тун эди. Кексайган, хасталикдан қийналаётган онам мени тонггача суяб туриш учун ўзида куч топган. Меҳр деганлари бундан ортиқ бўлмаса керак. Онам тирик бўлганида унинг ёнидан бир зум ҳам узоқлашмасдим. Овқат ташиш у ёқда турсин, ҳатто таомларини ёнида туриб ўзим едирардим. Онажонимни бошларимда олиб юрардим», дея кўзига ёш олди.

Онахоннинг гаплари таъсир қилди, шекилли, ҳалиги аёллар ҳам кўзларига ёш олишди. Ўртадаги йиғилар тингандан сўнг ҳалиги аёл «менинг шира қоплаган кўзимни очдингиз, раҳмат сизга. Ҳозироқ онамни ёнига қайтаман» дея манзилига етмасдан автобусдан тушиб қолди.

Менимча, бойлик кўзини кўр қилганлар, ота-онасидан ойда-йилда хабар оладиганлар, кекса ота-онасига қараш малол келадиганлар ота-она уларнинг энг катта бойлиги эканини билишмаса керак. Ота-онангиз ҳаёт экан, уларнинг хизматида бўлиб, дуоларини олиб қолишга ошиқинг. Зеро, улар ҳаётимиз гавҳаридир.

Мансурбек ЖАБОРОВ.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

«Хонадонимиз энди тармоқдан узилмайди»

Бухоро вилояти Қоракўл туманида ижтимоий соҳа объектлари ҳамда кам таъминланган аҳоли хонадонларига қуёш панеллари ўрнатилмоқда.

Ҳозирда ҳудуддаги ўттизга яқин корхона ва ташкилот қуёш панели ўрнатилган бўлса, туман маҳаллаларида «Темир дафтар»га қиритилган эҳтиёжманд аҳоли хонадонларидан қирқтаси худди шундай муқобил энергия манбаи билан таъминланган. Мисол учун, «Зарафшон» маҳалла фуқаролар йиғинида яшовчи Ражабой Янгиева хонадони ҳам ана шундай муқобил энергия манбаидан баҳраманд бўлмоқда.

— Хонадонимизга ўрнатилган 4 дона панель соатига 1 кВт. электр энергиясини ишлаб чиқариш қувватига эга, — дейди Р.Янгиева. — Бу эса уйимиздаги ўнта 12 Вт. қувватли LED лампа чироғи, 250 Вт. музлатгич ва 130 Вт.

қувватли телевизорни бир сутка давомида ишлатиш имконини беради. Муҳими, хонадонимиз энди қарздорлик сабаб тармоқдан узилмайди ва, табиийки, электр энергиясига сарфланадиган пул маблағи ҳам тежалади.

Айни кунда тумандаги худди шундай, ижтимоий муҳофазатга муҳтож 94 та оилага қуёш панелини ўрнатиш ишлари давом этмоқда.

Бу борадаги ишларнинг давоми сифатида туман умумтаълим мактаблари учун қуёш сув иситиш қурилмалари олиб келинмоқда. Мутахассисларнинг билдиришича, бу қуёш сув иситгичларининг баклари махсус иссиқ сақлайдиган материал билан

қоплангани сабабли ҳатто, соvuқ кунларда ҳам кунига атиги бир фоиз иссиқлик ҳароратини йўқотади, холос. Ускунада махсус алюминий-селектив қоплама билан қопланган 10 дона коллектор бўлиб, ушбу коллекторлар 95 фоизгача қуёш нурларини ўзига сингдириб олади ва уни сув иситишда самарали ишлатади.

Бундан ташқари, ижтимоий соҳа иншоотлари қаторида туман тиббиёт бирлашмаси биносига соатига 14 кВт электр энергиясини ишлаб чиқаришга мўлжалланган 25 дона қуёш панели ўрнатилгани даволаш ва профилактика ишларини барқарор олиб боришда муҳим манба бўлиб хизмат қилмоқда.

РЎЗАНИ БУЗАДИГАН ВА БУЗМАЙДИГАН АМАЛЛАРНИ БИЛАСКИЗМИ?

**РАМАЗОНДА САҲАРЛИККА УХЛАБ
ҚОЛГАН КИШИ УЙҒОНГАЧ, ҲЕЧ НАРСА
ЕМАЙ-ИЧМАЙ, РЎЗА ТУТИШНИ НИЯТ
ҚИЛИШИ ЛОЗИМ БЎЛАДИ**

Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг 2023 йил муборак Рамазон ойининг бошланиши 23 март санасига тўғри келиши ҳақидаги ахбороти асосида давлат раҳбарининг ушбу қутлуғ ойна муносиб ўтказиш тўғрисидаги қарори қабул қилинди.

Қарорда ҳокимликлар ва мутасадди идораларга Рамазон ойини миллий анъана ҳамда қадриятларга мос ва муносиб тарзда ўтказиш чораларини кўриш, ҳудудларда бу муборак ойининг мазмун-моҳиятида мужассам бўлган одабийлик, инсон шаънини улуғлаш, яхшилик ва меҳр-саховат каби фазилатларни намоён этадиган, бугунги тинч ва осойишта ҳаётимизни қадрлашга қаратилган тадбирларни ташкил этиш белгиланди.

Бугунги сонимиздан бошлаб, муборак ой фазилатлари, рўза тутиш билан боғлиқ энг муҳим жиҳатлар ҳақидаги туркум мақолалар, диний уламоларимизнинг фикр-мулоҳазалари, кўпчиликни қизиқтирган саволларга Ўзбекистон мусулмонлари идораси Фатво ҳайъатининг жавобларини бериб борамиз. Ўйлаймизки, бу Рамазон ойини янада тартибли ва фойдали ўтказишимизга хизмат қилади.

САҲАРЛИККА УХЛАБ ҚОЛСА...

— Рамазонда саҳарликдан ухлаб қолган одам ўйғонгач, оз бўлса-да, бирор нарса еб-ичиб, рўзани ният қиламан деса, нияти ҳам, ўша кунни тутадиган рўзаси ҳам тўғри бўлмайди. Бу вазиятда киши уйқудан тургач, рўзани бузадиган (яъни, еб-ичиш, эр-хотинлик алоқаси каби) ишларни қилмасдан, шу кунги рўзани тутишни ният қилади. Бундай ниятни токи қуёш тиккага келгунгача қилиш мумкин.

Демак, Рамазонда саҳарликка ухлаб қолган киши ўйғонгач, ҳеч нарса емай-ичмай, рўза тутишни ният қилиши лозим бўлади.

СЎЛАКНИ ЮТИШ РЎЗАНИ БУЗАДИМИ?

— Рўзадор сўлаги(туфуги)ни ютиши билан рўза очилмайди. «Муҳитул Бурҳоний» номли китобда бу ҳақда шундай дейилади: «Рўзадор оғзида туфугини йиғиб кейин ютиб юборса, рўзаси бузилмайди». Қасддан сўлагини оғзида тўплаб ютиш эса макруҳ бўлади. Бу ҳақда «Фатовои ҳиндийя»да қуйидаги жумлалар келтирилган: «Рўзадор туфугини оғзида йиғиб, кейин ютиб юбориши макруҳ

бўлади. «Зоҳирийя»да шундай келтирилган».

Демак, туфукни қасддан оғизда йиғиб, ютишдан иложи борица сақланиш керак бўлади. Одатдаги ҳолатда эса сўлакни ичга ўтиши макруҳ эмас.

ҚАНДАЙ НАРСАЛАР РЎЗАНИ БУЗАДИ?

— Рўзадор қасддан овқат еса, сув ичса, дори ичса ёки жинсий алоқа қилса, рўза бузилади. Бу ҳолатларда ҳам қазо, ҳам каффорат вожиб бўлади. Рамазон рўзасидан бошқа рўзаларда каффорат йўқ.

Қуйидаги ҳолларда рўзадор одамнинг рўзаси бузилади ва қазосини тутиб бериши вожиб бўлади, каффорат вожиб бўлмайди:

- тонг отмаган деб ўйлаб, саҳарлик қилса ёки кун ботди, деб ўйлаб, оғзини очиб юборсаю сўнг тонг отиб қолгани ёки кун ботмагани билинса;
- аёлини ўпиши, ушлаши орқа-ли жунуб бўлиб қолса;
- ҳўқна (клизма) қилдирса;
- бурнига дори томизса.

Бейхтиёр қайт қилса рўза бузилмайди. Лекин қасддан, зўрлаб, оғзи тўлиб қайт қилса, рўзаси бузилади, кейин қазосини тутиши вожиб бўлади.

Қуйидаги ҳолатларда рўза

бузилмайди:

- рўзадор эсида йўқ ҳолатда еса, ичса, жинсий алоқа қилса;
 - уйқусида ёки аёлига қараб жунуб бўлиб қолса;
 - қон олдирса;
 - сурма қўйса;
 - аёлини ўпсаю, жунуб бўлмаса.
- Лекин рўзадор одам иложи борица ўзини бундай ҳолатдан узоқ қилмоғи лозимдир.
- Рўзадор учун қуйидаги ишлар макруҳдир:
- ўз нафсига ишонмаган кишининг ўз аёлини ўпиши. Агар нафсини жиловлай олса, зарари йўқ;
 - бирор нарсани татиб кўриш ва мисвоқдан бошқа нарса билан тишни тозалаш;
 - эмизикли рўзадор аёл ўз боласига заруратсиз таом чайнаб бериши. Бунда агар чайнамасликни имкони бўлса, чайнамаслик маъқул. Аммо имкони бўлмаса, чайнаб беришнинг зарари йўқ.

ТИШ ЮВИШ МУМКИНМИ?

— Рўзадор киши тишларини тозалашда тиш пасталаридан фойдаланиши мумкин. Албатта, бунда тиш пастаси аралашган сўлаги ютулиб кетишидан сақланиш лозим бўлади. Акс ҳолда рўза очилиб кетиши мумкин. Айрим замонамиз уламолари рўзадор

ҳолда тиш пастасидан фойдаланмасликни, балки уни саҳарликдан аввал ёки ифтордан кейинга қолдиришни тавсия этадилар. Зеро, ибодат масаласида эҳтиётини олиш афзал саналади.

РЎЗАДОР КУННИ УХЛАБ ЎТКАЗСА...

— Рўзадор инсон рўзани охиригача етказиш ва кечки ибодатга қувват ҳосил қилиш учун кундузи дам олиши жоиз. Агар қурби етса, кундузлари ҳам ибодат ва Куръон ўқиш билан машғул бўлса, нур устига нур. Аммо кундузлари кўпроқ ухлаган инсоннинг рўзаси қабул бўлмайди, деган гап йўқ.

ОҒИЗНИ ОЛДИНРОҚ ОЧИБ ҚЎЙИШ...

— Агар киши рўзадор эканини унутган ҳолда, бирор нарса еса ёки ичса, рўзаси очилмайди. Агар кимдир рўза эканини унутиб, нарсаси еган бўлса, буни зарари йўқ. Лекин оғиз очадиган вақт бўлди деб, оғиз очиш пайтидан олдин еб-ичилса, Рамазондан кейин бир кун қазо рўза тутиб берилади.

**Саволларга
Ўзбекистон мусулмонлари
идораси Фатво ҳайъати
жавоб берди.**

Ўзбекистон Республикаси
Президенти Администрацияси
ҳузуридаги Ахборот ва оммавий
коммуникациялар агентлиги
томонидан 2019 йил 24 сентябрда
0019 рақами билан давлат
рўйхатидан ўтказилган.

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ

Ижодий гуруҳ:
**Санжар ИСМАТОВ,
Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ**

Дизайнер:
Абдулазиз АҲМЕДОВ

Mahalla
Ижтимоий-сиёсий, маънавий-
маърифий газета

МУАССИС:
«Mahalla» nashriyot-matbaa uyī» МЧЖ

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Мустақиллик
шоҳ кўчаси, 59-уй.
Индекс: 100192
Телефонлар:
Қабулхона: 71 233-39-89,
Обуна бўлими: 71 233-10-92.
Баҳоли келишилган нархда.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри
Буюк Турон кўчаси 41-уй.
Ўлчам — А3, 4 босма табоқ.
8 500 нусхада чоп этилди.
Буюртма №: Г-318
Газета таҳририят компьютер марказида
саҳифаланди ва офсет усулида босилди.

